

SAMUËLI TAKADA KAAKU

Samuëli 1:1-7:17

Solu 8:1-15:35

Solu kũ Daudao 16:1-31:13

Elekana kũ a gbẽnɔ

¹ Gõgbẽ ke kú Rama, Eflaimu bùsu gusĩsĩden. Zufu burimɛ, a tón Elekana, Yeroamu néme. Eflaimu buri kũ òdi pi Zufu pì mé à Tohu ì, akũ Tohu Eliu ì, akũ Eliu Yeroamu pìi ì. ² Elekana nɔnɔ vĩ mèn pla, a káaku tón Ana, a plade tón Penina. Penina mé à nénɔ vĩ, Ana sɔ à né vĩro. ³ Wè kũ wèeo gõgbẽ pìi dì bo a wète gũn à gé donyĩ ke Dikiri Zìkaridenɛ zaa Silo à sa oa. Eli négõgbẽ mèn planɔ ɔfini kũ Fineasio kú gwe Dikiri gbàgbarinɔ ù. ⁴ Goro kũ Elekana sa ò, àdi a nòbo kpá a nanɔ Peninaa kũ a négõgbẽnɔ kũ a nénɔgbẽnɔ ñ pínki, ⁵ akũ àdi a leu pla kpá Anaa kũ à yei yã, bee kũ Dikiri à kè para ù. ⁶ A gõba pì sɔ, àdigõ a fobo a parakena yã, de à a nèse futenɛ. ⁷ Len àdigõ kenɛ le wè kũ wèeo. Tó Ana gèè Dikiri kpé gũn, a gõba pìi dì a fobo, akũ àdi ɔɔ do ari à fua à pò ble. ⁸ Akũ a zã dì a lá: Ana, bó mé à n le, nten ɔɔ do, ñdi pò bleroo? À kè dera n nèseè yàkaa? Má denne négõgbẽ mèn kurilaroo?

⁹ Zikea kũ ò kú Silo, ò pò blè ò làka, sa'ori Eli vutena gbàaa Dikiri kpé kpélele, akũ Ana fùte ¹⁰ kũ nèseyakana zòkɔɔ, à wé kè Dikiria kũ ɔɔdo mana-mana. ¹¹ Akũ à lé kè Dikiria à pì: Dikiri Zìkaride, ñ tó makũ n zòbleri yã dɔngu! Ñ ma wènda gwa! Tó ma yã dí sãnguro, akũsɔ n ma gba négõgbẽ, mani

a kpámma n pɔ ũ ari a wɛ̀ndi lén, gɛ̀ ni na a m̀ia zikiro. ¹² Kū a wɛ̀kena Dikiriaa pì ten lákaro, akū Eli teni a lé gwa tíi. ¹³ Ana ten adua pì ke a swɛ̀e gūn, a lé mé àten ke zúkizuki, adi yā o à bò a lén gbɛ̀ke m̀aro. Eli ten da wɛ̀ teni a demɛ, ¹⁴ akū à p̀ine: Wɛ̀ nigɔ̀ n de ari bɔremɛ? Ǹ m̀i kɛ̀ wɛ̀a. ¹⁵ Akū Ana wɛ̀a à p̀i: Adi ke lenlo Baa! Nɔgbɛ̀ pɔsira den ma ũ, mádi wɛ̀ ke í gb̀ana ke miro. Mateni ma yā'ūmmananɔ o Dikirinɛmɛ. ¹⁶ Ǹsun makū n z̀bleri dite nɔgbɛ̀ pā ũro. Ma nɛ̀se yakana kū ma kunna b́idi gūnwɔ mé à tò maten wé ke la ari tera. ¹⁷ Akū Eli p̀ine: Ǹ tá aafia. Isarailanɔ Luda n gba pɔ kū n wé kɛ̀aa. ¹⁸ Akū Ana p̀i: Ǹ tó makū n z̀bleri yā kángu. Akū à tà à pɔ blè a ànn wère.

Samueli inaa

¹⁹ Kū gu d̀ò, ò f̀ute kɔnkɔkɔnkɔ ò gɛ̀e ò donyĩ kè Dikirinɛ. Akū ò èra ò tà ǹ wɛ̀tea Rama. Kū Elɛkana ẁute kū a nanɔ Anao, a yā d̀ò Dikirigu. ²⁰ Gɔrɔ birean à ǹò s̀i à né ì gɔgbɛ̀ ũ, akū à tɔ kpànɛ Samueli, zaakū à p̀i: Ma a wé kè Dikiriamɛ.

²¹ Akū Elɛkana f̀ute kū a bedenɔ ǹ pínki, ò èra ò gɛ̀e sa kū òdi o wɛ̀ kū wɛ̀eo o Dikiria, ò lé kū ò gbɛ̀ne f̀ina bo. ²² Ama Ana dí géro. À p̀i a zānɛ: Tó né p̀i kè, akū mani gé a m̀o Dikirinɛ, anigɔ̀ kú gwe gɔrɔ s̀inda pínki. ²³ Akū a zā p̀ine: Lákū à kɛ̀nne mana nà ǹ ke. Ǹ mena ari à kɛ̀. Dikiri tó yā p̀i ke. Akū nɔgbɛ̀ p̀i a né gwà ari à gɛ̀e à kèò.

²⁴ Kū à kè, akū à a sè à gɛ̀e k̄aao Dikiri kpén Silo kū z̀usa wɛ̀ aakɔo kū wísitio konko do kū sèwɛ̀o t̀uru do. Né p̀i kè kefenna ũ. ²⁵ Kū ò z̀usaa p̀i k̀utu kpà, akū ò gɛ̀e kū né p̀iò Eli k̄naa. ²⁶ Akū Ana p̀ine: Baa, ǹ

gaafara kemene! Kū n kunnao makūme nɔgbē kū à ze la maten wé ke Dikiria n wára ũ. ²⁷ Né díkīnan ma wé kè Dikiria, akū à ma gba pó kū ma gbèkaaa pìi. ²⁸ Abire yāin ma su a kpá Dikiria, de àgō kun a pò ũ ari a wèndi lén. Akū ò donyĩ kè Dikirine gwe.

2

Ana aduakēnaa (Luk 1:46-55)

- ¹ Akū Ana aduaa kè à pì:
Ma nèse ten yáa dɔ Dikiria,
ma mì dana ía Dikiri yāi.
Maten woo ke ma íberenɔa,
ma pɔ kè nna, kū à ma sura bà.
- ² Gbēke kú adona lán Dikiri bàro,
gbēke kun lán a bàro,
gbèsi ke kun lán ó Luda bàro.
- ³ Àsun yā bɔte kū yōnkɔoro,
àsun tó zīda bina yā bo á lénlo,
zaakū Dikiri Ludame yādōri ũ,
àkū mé àdi ó yākenanɔ yō à gwa.
- ⁴ Gōsa gbānanɔ sá è'ε,
ama gbē funanɔ gbāna asa dò ní pi.
- ⁵ Gbē kāna ten a zīda aya ke póbile yāi,
ama nà ten gbē kū àteni a de yā de doro.
Para né ì mèn suppla,
ama nédasi'irii gō wēnda.
- ⁶ Dikiri mé àdi tó gbē ga,
akūsō àdi tó gbē gō kun.
Àkū mé àdi tó gbē gē būsuu gūn,
akūsō àdi gè vu.
- ⁷ Dikiri mé àdi su kū takasio kū kunna nnao,

àdi ɔ t̄s gbēkenɔ, àdi gbēkenɔ sé lei.

⁸ Àdi wēndadenɔ bo b̀sutitin,
àdi takasidenɔ bo tuburan.

Àdi n̄ vute gu dokɔnɔ k̄ k̄inɔ,
àdi tó ò kpata ble k̄ gakurio.

Zaakū z̄ite p̄etekinɔ bi Dikiri p̄ome,
akū à andunia k̄ate.

⁹ Àdi a gbēnɔ gb̄apeteki d̄akp̄aine,
àdi yāv̄anikerinɔ dúgu z̄s gusiran.

Gbēke ni f̄s à ɔsi ne k̄ a z̄ida gb̄anaoro.

¹⁰ Dikiri ni a ib̄erenɔ ú l̄,

ani pata a ib̄erenɔ zaa musu,

ani ȳakpate ke k̄n̄wo ari andunia lézekia.

Ani k̄ina k̄ à k̄a gba gb̄ana,

ani gbē k̄ à s̄e p̄i m̄i da ía.

¹¹ Akū Elekana t̄a a be w̄etea Rama, akū néḡs̄gb̄e p̄i
ḡò, àten z̄i ke Dikirine k̄ sa'ori Elio.

Eli néḡs̄gb̄e

¹² Eli néḡs̄gb̄e bi né p̄as̄inome, òdi Dikiri daro.

¹³ Ȳa k̄ sa'orii p̄inɔ di k̄in̄en dí. Tó gbē sa ò, ḡɔ
k̄ àten n̄bɔ p̄i f̄ufu ke, sa'ori ìba ke di su k̄ saka

ḡane aak̄o deo k̄na. ¹⁴ Akū àdi sí ta ḡun ke oro ke
m̄'oro, akū sa'ori di p̄ó k̄ saka p̄i b̄ò sé a p̄ó ū

p̄inki. Len òdi ke Isaraila k̄ ò s̄i Silonone le n̄ p̄inki.
¹⁵ Bee ari òḡó gé n̄bɔ kp̄a téa a n̄si láka, sa'ori ìba ke

di su à pi gbē k̄ à sa òo p̄ine: N̄ n̄bɔ kp̄a sa'oria
à kp̄a téa, zaakū ani we à n̄bɔ f̄ufukena símmaro,

sé a búsu. ¹⁶ Tó gbē p̄i p̄ine áni n̄bɔ kp̄a téa ḡia a
n̄si láka, gbasa p̄ó k̄ à yei à sé s̄a, akū ìbaa p̄i di

pi: Oi! N̄ kp̄ama ḡonɔ! Tó n̄ gi, mani bo k̄ gb̄anao.

¹⁷ Kefenna p̄inɔ durunna z̄k̄ Dikirine manamana,
zaakū òteni a sa'onɔ gya bome.

18 Négõgbẽ Samueli sõ àdigõ zĩ ke Dikirine kũ uta lokommao dana. 19 A da dì uta gyaba fítinna zõne. Tó àten su sa o kũ a zão wẽ kũ wẽeo, akũ àdi suone. 20 Eli dì sa mana o Elekanane kũ a nɔ pìio à pi: Dikiri n gba né dɔ kũ n nɔ pìio, né kũ à a wé kè akũ à kpà Dikiriaa pìi gẽne ũ. Akũ òdi tá n bea. 21 Akũ Dikiri arubarikaa dà Anane, à era à né ì mèn sɔɔro, gõgbẽ aakõ, nɔgbẽ pla. Négõgbẽ Samueli sõ àten zõkõ kũ Dikiri òĩ.

22 Eli zĩ kũ yúkuyuku, à yã kũ a neno ten ke Isarailanone mà pínki kũ lákũ òdi wúte kũ nɔgbẽ kũ òdigõ zĩ ke dakareki kuta kpéleleano nà. 23 Akũ à n lá à pi: Bó mé à tò àten yã ke lee? Ma mà gbẽ sında pínki teni á yãvanikena o. 24 Àsun ke lero ma neno! Baaru kũ ma mà kũ àten dagula Dikiri gbẽno té pì manaro. 25 Tó gbẽ durunna kè a gbèdakene, Luda ni a yã gõgõ, ama tó gbẽ durunna kè Dikirine, dí mé ani kúte kenee? Akũ ò gí n de yã mai, zaakũ Dikiri zè kũ n dedena yãome. 26 Négõgbẽ Samueli sõ, àten zõkõ kũ àten kara. Àdigõ nna kũ Dikirio kũ gbẽ sında pínki.

Àlesi bẽne dɔna Eli bedenɔa

27 Akũ Luda gbẽke sù à pì Eline: Dikiri pì, gɔɔ kũ n dizi Haruna bedenɔ ten zò ble Firi'aunanee zaa Misila, a bo a surúma tètèntè, 28 Isaraila burino té pínki n dizi Harunan a sè a gbàgbari ũ. Akũ à a gbagba, à turaretiti kàare tén kũ sa'o'utao dana. Dikiri pì, a sa'opɔ kũ Isarailano dì kpáta kpà a burinɔa pínki. 29 Dikiri pì, bó mé à tò adì a sa'ona nòbɔ zõ kũ gbáo kũ gba kũ a dìte ò suoare a kpé gũnwoo? À pì, bóyã ndì n neno dìte deala, akũ àten mè kpá kũ a gbẽ Isarailano sa'ona nòbɔ manaoo?

³⁰ Abire yāi Dikiri Isarailanɔ Luda pì, a dɛtɛ yā n burinɔ kũ n dizi burinɔ mé ògɔ a gbagba ari gɔɔ sɛnda pínki, ama tera adì we abirekũi doro. À pì, gbẽ kũ à a kpe tòn áni bèɛɛ líne, gbẽ kũ à a gya bò áni ke pɔ ũro. ³¹ Ñ ma! À pì, gɔɔke ni su, áni n be gbãna símma kũ n de be pɔo. Mare zĩ ke nigɔ kú n onn doro. ³² Ñni wari e a bea. Bee tó a arubarikaa pìsi Isarailanɔa n pínki, mare zĩ ke nigɔ kú n onnlo ari gɔɔ sɛnda pínki. ³³ N ondenɔ ni gaga zégbãn n pínki. N gbẽ kũ adi a bo a gbagbazĩ gũnlo ni tó n wé bobo kũ ɔɔɔo, n pɔ ni sira kũ. ³⁴ N né gbẽnɔn pla ɔfini kũ Fineasio ni gaga gɔɔ dokɔn zĩ n pínki. Abirekũ nigɔ denne sèeda ũ kũ yā kũ a ò ni ke pínki. ³⁵ Dikiri pì, áni gbẽ sé sa'ori náanide ũ, ani a pɔyenyĩna ke lākũ á yei nà. Áni a burinɔ gba gbãna gíngin, anigɔ zĩ ke kína kũ áni káne ari gɔɔ sɛnda pínki. ³⁶ N buri kũ ò gẽnɔ ni su ò kúte kene ɔgɔ ke burodi yāi ò pi: Ñ sa'ori zĩ ke dawere ò ke, de ò pɔ fítinna le ògɔ ble.

3

Dikiri lézuna Samueli

¹ Négbẽ Samueli ten zĩ ke Dikirine Eli ɔĩ. Gɔɔ birea Dikiri yā dì su gbẽa likalikaro, akũ wégupu'ena kun dasiro. ² Zĩkea Eli wutena a wútekoa. A wé busa, àten gu e manamana doro. ³ Samueli wutena Dikiri kpén, gu kũ Luda àkpati kunwa. Luda fitila dí ga kòro. ⁴ Akũ Dikiri lé zù Samueli. À wèa à pì: Makũ dí! ⁵ Akũ à bàa lè à gèe Eli kĩnaa à pì: N lé zùmain yá? Ma su. Akũ à pìne: Mádì lé zunyĩro. Ñ gé wúte. Akũ à èra à gèe à wúte. ⁶ Dikiri èra à lé zùì dɔ, akũ à èra à gèe Eli kĩnaa à pì:

N lé zùmain yá? Ma su. Akū à pì: Ma né, mádi lé zunyĩro. N̄ gé wúte. ⁷ Samueli s̄ à Dikiri d̄s gĩaro, Dikiri yā dí sua yā kòro. ⁸ Dikiri èra à lé zùì a gèn aakõde, akū à fùte à gèè Eli kĩnaa d̄o à pì: N lé zùmain yá? Ma su. Akū Eli d̄s sà kū Dikiri mé àten lé zu kefenna p̄iii. ⁹ Akū à p̄ine: N̄ gé wúte. Tó à lé zùnỹ sà, n̄ pi: N̄ yā o Dikiri, n zòbleri s̄a d̄o. Akū Samueli gèè à wùte a wútekia.

¹⁰ Dikiri sù à zè gwe, à lé zùì lākū à kè yā nà à pì: Samueli! Samueli! Akū Samueli pì: N̄ yā o Dikiri, makū n zòbleri ma s̄a d̄o. ¹¹ Akū Dikiri p̄ine: N̄ ma! Mani yā ke Isarailan̄o té, gb̄e kū à a baaruu mà ni keke à s̄a w̄eme. ¹² Ḡoro birea mani àlesi kū ma d̄o Eli beden̄o ke p̄inki zaa a naanaa ari a m̄idenaaa. ¹³ Ma p̄ine mani tó yā ḡo wí a beden̄o musu ari ḡoro s̄inda p̄inki yā v̄ani kū à a yā d̄s yāi. A n̄en̄o n̄ z̄ida kpe b̄o, akū adi ḡín̄ero. ¹⁴ Abire yāi ma la dà Eli beden̄o yā musu ma pì: Sa'ona ke gbadana ni Eli beden̄o taari k̄m̄ma zikiro.

¹⁵ Samueli wùte ari gu d̄o, akū à Dikiri kpé gb̄an̄o w̄èw̄e. À wégupu kū à è ona Eline v̄ina v̄i. ¹⁶ Akū Eli a s̄isi à pì: Samueli ma né! À wèa à pì: Makū dí! ¹⁷ Akū à a là à pì: À p̄inne deraa? N̄sun yā pì utem̄ero. Tó n yā kū à ònne ke utem̄ene, Luda yā kenne p̄s̄ip̄as̄i. ¹⁸ Akū Samueli yā p̄i b̄abane p̄inki, adi a ke utem̄ero. Akū Eli pì: Dikirime a ũ. Lākū à k̄ene mana nà à ke.

¹⁹ Samueli ten z̄ok̄o kū, akūs̄ Dikiri kú k̄ao. Adi tó yā kū à òo l̄ete p̄aro. ²⁰ Akū Isaraila kū ò kú zaa D̄a ari Beseban̄o d̄s̄ n̄ p̄inki sà kū Samueli bi Dikiri annabiime yāpura. ²¹ Dikiri d̄iḡo bo àḡo su

Samuelia Silo, gu kũ à a zĩda m̀nenen káaku. Àdi yā onε, akũ Isarailanɔ teni a yā ma ń pínki.

4

Filisitininɔ Dikiri àkpati sinaa

¹ Isarailanɔ b̀tε ò g̀ε Filisitininɔa kũ zĩio. Ò bùraa kàte Ebeneza, Filisitininɔ s̄s, Afeki. ² Filisitininɔ zĩ'ɔ p̀oro ò g̀εεo Isarailanɔa. Kũ zĩ gb̄ana kù, akũ Filisitininɔ Isarailanɔ blè ò ń dede zĩlan gwe lán gb̄enɔn wàa baro taka bà. ³ Kũ Isarailanɔ sù ń bùran, ń gb̄ε z̄k̄ɔnɔ p̀i: Bóyāi Dikiri tò Filisitininɔ ó blé kũ zĩio gb̄araa? Ò gé ò Dikiri bàka kunna kũoo àkpati sé Silo ò suo àḡɔ kú kũoo, de àḡɔ ó bo ó ibεenɔ ɔĩ. ⁴ Akũ ò gb̄enɔ zĩ Silo ò g̀ε ò Dikiri bàka kunna kũnwo àkpatii sè ò s̀uo. Àkũme Dikiri Zĩkaride kiblegba ũ kerubunɔ dagura. Eli né gb̄enɔn planɔ ɔfini kũ Fineasio kú kũ àkpatii p̀io gwe. ⁵ Kũ ò kao Isarailanɔ bùran, ò f̀ute kũ p̀onna wikio ń pínki ari zĩte yĩḡā. ⁶ Kũ Filisitininɔ wiki p̀i mà, ò p̀i: Bó wiki gb̄ana mé à dɔ Eberunɔ bùran lεε? Kũ ò d̄s Dikiri àkpati mé à k̀ipa ń bùran, ⁷ v̄ina ń kũ ò p̀i: Tāna ke k̀ipa ń bùramme. Yā g̀i kũoo sà! Yā dí taka dí ke zĩkiro. ⁸ Yā g̀i kũoo! Dí mé ani ó bo tāna gb̄anade p̀inɔ ɔĩ? Tāna p̀inɔ mé ò yā g̀ate Misilanɔne gb̄arannan. ⁹ Ók̄ɔnɔ Filisitininɔ ò swè dite ò ḡɔgb̄εke ke. Tó ódi ke lero, óni zò ble Eberunɔne lákũ òten blewεε nà. Ò ḡɔgb̄εke ke ò zĩ ká kũnwo.

¹⁰ Akũ Filisitininɔ f̀ute Isarailanɔa kũ zĩio ò ń fu, akũ ń baadi bàa lè ò tà be, zaakũ ń dedenaa kè dasi. Filisitininɔ ń gb̄ε kũ ò té g̀esεnɔ dède gb̄enɔn dúbu

baraakuri. ¹¹ Ò Luda àkpatii sì, akū ò Eli né gbēnɔn planɔ ɔfini kū Fineasioo dèdè.

¹² Biliaminu buri gbēke bò zìlan à bàa lè à gèe Silo zī piia. À a pókasanɔ gà à kèkè à bùsuu kù a miia. ¹³ Kū à kà, à Eli lè vutena gbàaa zé sare, àten gu dākpa, zaakū a laakari kpatenaro Luda àkpati yāi. Kū gbē pìi gè wēten, à baaruu kpà wētedenone, akū òten ɔɔ ñ pínki. ¹⁴ Kū Eli wiki pìi mà à pì: Zuka dí bò máa? Akū gbē pìi kè likalika à gé one. ¹⁵ Eli zī kù à kà wè basoro plansari, a wé gò dāadāa, adi gu e doro. ¹⁶ Akū gbē pìi pìne: Teran ma bo zìlan, ma bo zaa gwe kū bàao gbārame. Akū Eli a là à pì: Bó mé à kè gwee, ma gbē? ¹⁷ Baarukparii pìi wèa à pì: Isarailanɔ bàa lè Filisitininone, akū Filisitininò ñ dèdè dasidasi. N né gbēnɔn planɔ ɔfini kū Fineasioo gà dɔ. Ò Luda àkpatii sìmma dɔ. ¹⁸ Kū à Luda àkpati yā ò, Eli bò a gbàaa à lète kpɛdangara wēte bīnile sare, akū a wakaa è à gà, zaakū à zī kù, akūsò gbē kāname. À dò Isarailanone are ari wè bupla.

¹⁹ Eli né Fineasi nanɔ nòsina, à kà né'ina. Kū à Luda àkpati sina baaruu mà kū a zā de ganaao kū a zā ganaao, akū à kùte à né ì, zaakū nòwāwā fùtea. ²⁰ Kū àten gbāsī lé, gbē kū ò a kūkūnanɔ pìne: Ñsun tó vīna n kūro, zaakū n né ì gōgbē ũ. Ama adi weñmaro, adi ñ yā daro. ²¹ Akū à tó kpà né pìine Ikabodu à pì: Isarailanɔ gakuri kòò è. Zaakū ò Luda àkpatii sìmma, akūsò a zā de kū a zāo gāga dɔ. ²² À pì: Isarailanɔ gakuri kòò è, zaakū ò Luda àkpatii sìmma.

5

Luda àkpati kunna Filisitininò kīnaa

¹ Kū Filisitininɔ Luda àkpatii sì, ò bòo Ebeneza ò tào Asadɔdi. ² Akū ò gèò n̄ tãna Dagɔ kpén ò dìte a sare. ³ Kū gu dɔ, Asadɔdidenɔ fùte kɔnkɔkɔnkɔ, akū ò è Dagɔ lète zĩte a gbereɔ Dikiri àkpati are. Akū ò Dagɔ sè ò vùte a gbèn. ⁴ Kū gu dɔ dɔ, ò fùte kɔnkɔkɔnkɔ, akū ò è Dagɔ lète zĩte a gbereɔ dɔ Dikiri àkpati are. A mì kū a ɔnɔ wòwokɔa katena kpélele gbɔia. A gbãn mé à gò ditena ado. ⁵ Abire yãĩ Dagɔ gbàgbarinɔ kū gbě kū òten gẽ a kpén Asadɔdinɔ dì gèse péte a kpé kpélele gbɔiaro ari kū a gbãrao.

⁶ Dikiri ɔ tɔ Asadɔdidenɔ a n̄ ásarú kè à gbènnà kàngu, Asadɔdi kū a lakutunɔ pínki. ⁷ Kū Asadɔdidenɔ è le, ò pì: Isarailanɔ tãna àkpati ni le àgɔ kú kúoo la doro, zaakū àten ɔ tɔwá kú ó tãna Dagɔ pàsĩpàsĩ. ⁸ Akū ò gbèno zĩ ò n̄ kínano kàkara n̄ pínki, akū ò n̄ lá ò pì: Deran óni ke nà kú Isarailanɔ tãna àkpatii? Akū ò pì: Ò géo Gata. Akū ò gèeo.

⁹ Kū ò kào gwe, Dikiri ɔ tɔ wète gwe denɔ dɔ, akū wète pì wà. Dikiri gagagyá kàngu, gbènnà dànlá n̄ pínki né fítì gbě zɔkɔ. ¹⁰ Akū ò gèe kú Luda àkpatii pìio Ekerɔnu. Kū òten gèo, wètepidenɔ wiki lè ò pì: Ò gèwái kú Isarailanɔ tãna àkpatii, de ò ó dede ó buriame. ¹¹ Akū ò gbèno zĩ ò n̄ kínano kàkara n̄ pínki ò pínne: À Isarailanɔ tãna àkpati sé à tào a gbèn, de àsun ó dede ó buriaro. Zaakū gaga tò wète pì wà, Luda ɔ tòm̄ma gwe manamana. ¹² Gbènnà kà gbě kú odi garonɔgu, akū wètepidenɔ wiki kà ludambe.

6

Erana kú àkpatii Isarailanɔ bùsun

¹ Dikiri àkpati kú Filisitininɔ̀ bùsun ari mɔ̀ suppla,
² akū ò sa'orinɔ̀ kū m̀sokerinɔ̀ kàkara ò n̄ lá ò pì:
 Deran óni ke nà kū Dikiri àkpatiioo? À owere lákū
 óni ke nà ò táo a gbèn. ³ Akū ò wèmma ò pì: Tó áten
 tá kū Isarailanɔ̀ tãna àkpatiio, àsun táo koriro. À a
 gba pó á taari yāi, áni aafia le, áni yā kū à tò adi ɔ̀
 goáwaro d̄s. ⁴ Akū ò n̄ lá ò pì: Bón óni a gba ò táo
 ó taari yāii? Ò wèmma ò pì: À wura pi lán gbènnà
 bà mèn s̄oro kū ènenɔ̀ d̄o mèn s̄oro á ḱinanɔ̀ dasi
 lén, zaakū gyā dok̄onɔ̀ pì á lé kū á ḱinanɔ̀ á pínki.
⁵ À á gbènnanɔ̀ taka pi kū ène kū òteni ó bùsu yaka
 takanɔ̀, à Isarailanɔ̀ tãna kpe tao. Ke ani ɔ̀ gowá kū
 ó tãnanɔ̀ kū ó bùsuuo gwεε? ⁶ Bóyāi á ye à sãgbãna
 ke lákū Misilanɔ̀ kū Firi'aunao kè nàa? Kū à n̄ wé tà
 ari ò Isarailanɔ̀ gbàre ò tà, a yā dí d̄oguroo? ⁷ Tera
 sà à gé à zùgo dufu ke, à su kū zù nérande mèn pla
 kū òdi gbãngo dañne yáronɔ̀. À gó pì d̄óm̄ma, à n̄
 né kū ò tényĩnɔ̀ kēmma à tá kũnwo n̄ karaa gũn. ⁸ À
 Dikiri àkpati sé à da gó pì gũn, à wura pó kū áten
 kpázã á taari yāinɔ̀ ká batan à dite àkpatii pì sare, à
 zùnɔ̀ ká zén ò géo ⁹ àḡo gwa. Tó àkpatii pì a bùsu zé sè
 àten gé Besemesi kpa, àkū mé à kisira z̄ok̄ɔ̀ pì z̄iwá.
 Tó adi s̄ete gwe s̄oro, óniḡo d̄s kū àkū mé à ɔ̀ t̄owáro,
 yā mé à sù le.

¹⁰ Akū ò kè le, ò gó d̄o zù nérande mèn planɔ̀a ò
 n̄ n̄enɔ̀ kà kara gũn, ¹¹ akū ò Dikiri àkpatii dà gó
 pì gũn kū bata kū wura ènenɔ̀ kū gbènnà takanɔ̀n
 kú a gũnwo. ¹² Akū zùu p̄inɔ̀ zé sè súsu ò are d̄o
 Besemesi zéa, òten gé òten s̄o d̄o, odi lite ɔ̀plai ke
 ɔ̀zeiro. Filisitini ḱinanɔ̀ té n̄ kpe ari Besemesi bùsu
 lén.

¹³ Besemesidenɔ̀ ten p̄owe keke guvuten. Kū ò

wé sè musu, ò àkpatii pìi è, akū n pò kè nna kū a enaa. ¹⁴⁻¹⁵ Kū gó pìi kà Besemesi gbē Yɔsua búgbɛɛa, akū à zè gbè gbèntɛɛ sare gwe. Akū Levino Dikiri àkpatii pìi bò kū bata kū wura pónɔn kú a gūnwɔ, ò kàtɛ gbè gbèntɛɛ pìia. Akū Besemesidenɔ gó pì lí zèzèkɔrɛ yàka ũ, ò sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū ò Dikiria kū zùu pìnɔ. Zĩ pìia ò sa'opɔ kū òdi ká tén à té kūnɔ ò Dikiria kū sa'opɔ pāndenɔ. ¹⁶ Filisitini kína gbēnɔn sɔɔronɔ yā pìi è, akū ò èra ò tà Ekɛrɔnu zĩ pìia. ¹⁷ Wura gbènnà kū Filisitininɔ kpāzā Dikirine n taari yāinɔn dí: Asadɔdi pó do, Gaza pó do, Asakɛlɔni pó do, Gata pó do, Ekɛrɔnu pó do. ¹⁸ Wura ènɛnɔ kun dɔ Filisitini wéra pìnɔ dasi lén, n kína gbēnɔn sɔɔronɔ pó ũ. N wéra bñide pìnɔ baadi kū a lakutunɔ. Gbè gbèntɛ kū ò Dikiri àkpatii dítɛa Besemesi gbē Yɔsua búgbɛɛaa pìime sèeda ũ ari kū a gbārao. ¹⁹ Akū Dikiri Besemeside kenɔ dèdɛ, kū ò a àkpatii gūn gwà yāi. À n dɛdɛ gbēnɔn baaakɔ akurime, akū ò wēnda sɔ dè, kū Dikiri kakatɛ zèkɔɔ kpànyĩ yāi. ²⁰ Akū Besemesidenɔ pì: Dí mé ani fɔ à zɛ Dikiri Luda kū à kú adona pì areɛ? Óni àkpatii pì kpāzā dínɔ kīnaa sàa? ²¹ Akū ò gbēnɔ zĩ Kiriayarimudenɔa ò pì: Filisitininɔ sù kū Dikiri àkpatii. À mó à sé à táo á kīnaa.

7

Samueli dona Isarailanɛ are

¹ Akū Kiriayarimudenɔ sù ò Dikiri àkpatii pìi sè ò tàò Abinadabu bɛa sísìi musu. Akū ò a né Elɛaza dítɛ a dákpāri ũ. ² Àkpatii pì kú Kiriayarimu à gù kè, à kè gwe wè baro.

Isarailanɔ ten wiki lé Dikiria ń pínki, òteni a ki wete. ³ Akū Samueli pì Isarailanɔne ń pínki: Tó a are d̀ Dikiria kú ǹese m̀en doo, à buri z̀itɔnɔ t̀ananɔ kú Asatorenɔ b̀te á té, à á z̀ida kpá Dikiria àg̀ doi ado, ani á bo Filisitininɔ ɔ́. ⁴ Akū Isarailanɔ Baalinɔ kú Asatorenɔ b̀te ń té, òten do Dikirii ado.

⁵ Akū Samueli pì: Ákɔnɔ Isarailanɔ à kɔ kakara Mizipa á pínki, mani kúte keáre Dikirine. ⁶ Kú ò kɔ kàkara gwe, akū ò í t̀ ò k̀te Dikiri are. Z̀i birea ò lé ỳ ò pì: O durunna k̀ Dikirine. Akū Samueli yá g̀g̀ Isarailanɔne Mizipa gwe.

⁷ Kú Filisitininɔ mà Isarailanɔ kɔ kàkara Mizipa, akū ń ḱnanɔ g̀e létemma. Kú Isarailanɔ mà, v̀ina ń kú, ⁸ akū ò ò Samueline: Ǹsungɔ ỳitenaro! Ǹ wiki lé Dikiri ó Ludaa de à ó sí Filisitininɔa. ⁹ Akū Samueli s̀ane ỳmiri s̀e à sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú ò Dikiria, akū à wiki l̀a Isarailanɔne. Akū Dikiri si k̀ao. ¹⁰ Kú Samueli ten sa pì o, Filisitininɔ ten su Isarailanɔa kú z̀io. Z̀i birea Dikiri t̀ legú gbána pàta Filisitininɔa. Sẁe k̀ngu ò l̀kɔa, akū Isarailanɔ ń ásarú k̀. ¹¹ Kú Isarailanɔ b̀te Mizipa ò p̀ Filisitininɔa, ò ń dede ò ń kpá ari Beteka. ¹² Akū Samueli gb̀e p̀te Mizipa kú Senio dagura à t̀ kpàne Ebeneza, zaakū à pì: Dikiri mé à kpáwá ari o ka la.

¹³ Len ò Filisitininɔ fù l̀, akū odi f̀ ò èra ò s̀mma kú z̀io ń bùsun doró. Dikiri ɔ t̀ Filisitininɔa ari Samueli kunna g̀ɔ zakan. ¹⁴ Ẁete kú Filisitininɔ sì Isarailanɔa ỳnɔ èra à g̀ ń pó ũ zaa Ekerɔnu ari à g̀e pé Gataa. Isarailanɔ ẁete p̀nɔ kú ń bùsunɔ sì Filisitininɔa pínki. Isarailanɔ kú Amɔrinɔ s̀ ò kú kú k̀o ỳakete sari.

¹⁵ Samuēli bi Isarailanɔ don'arɛdemɛ ari a konna ɔɔɔ zakan. ¹⁶ Wɛ̀ kũ wɛ̀ɛo àdigɔ̀ gé Beteli kũ Gili-galao kũ Mizipao, àdi yã gɔ̀gɔ̀ Isarailanɔne wɛ̀te pìno gũn. ¹⁷ Akũ àdi ɛra à tá Rama, zaakũ a bɛn gwe. Àdi yã gɔ̀gɔ̀ Isarailanɔne gwe dɔ. Gwen à Dikiri gbagbaki bòn.

8

Isarailanɔ kína gbɛkanaa

¹ Kũ Samuēli zĩ kũ, à a nɛnɔ dìte Isarailanɔne don'arɛdenɔ ũ. ² A daudu tón Yoeli, a plade Abia. Mókɔnɔ mé òdi yã gɔ̀gɔ̀nɛ Beseba. ³ Ama a né pìno dí té a ágbairo. Ɔgoyã n swɛ̀ɛ blè, òdi gusarɛgba sí, òdi yã gɔ̀gɔ̀ a zéaro. ⁴ Akũ Isaraila gbɛ zɔ̀kɔnɔ kɔ̀ kàkara, ò gɛ̀ɛ ò Samuēli lè Rama ⁵ ò pì: N̄ gwa, n zĩ kũ, akũ n nɛnɔn té n ágbairo. N̄ kína ditɛwɛɛ sà de àgɔ̀ de ó don'arɛde ũ, lán buri sínda pínki a pó vĩ nà. ⁶ Kũ ò pì à kína káɛnɛ àgɔ̀ de n̄ don'arɛde ũ, yã pì dí ke Samuēline nnaro, akũ à wé kè Dikiria. ⁷ Akũ Dikiri pì Samuēline: N̄ gbɛ̀ pìno yã ma, zaakũ mɔ̀kɔmmɛ ò ginyĩro. Makũmɛ ò gĩmai de m̀sun kí blerĩmaro yã. ⁸ Lákũ òten ke nà zaa ɔɔɔ kũ ma n̄ bɔte Misila ari gbàra, ò pã kpàmai ò dò tãnanɔi, len òten kenne le dɔ. ⁹ N̄ n̄ yã ma sà, n̄ lé darĩma n̄ tó ògɔ̀ dɔ̀ lákũ gbɛ̀ kũ ani kí blerĩma yãno nigɔ̀ de nà.

¹⁰ Akũ Samuēli Dikiri yã pì baba gbɛ̀ kũ òten kína gbɛkaanɔne pínki ¹¹ à pì: Lákũ gbɛ̀ kũ ani kí bleáwa yãno nigɔ̀ de n̄n dí. Ani á n̄égɔ̀gbɛnɔ sí à n̄ dìte a s̄godenɔ kũ a s̄denɔ ũmɛ. Onigɔ̀ tãa o a s̄go arɛ kũ bàao. ¹² Ani n̄ dìte gbɛnɔn wàa s̄s̄s̄oro ke gbɛnɔn bupla akurikurinɔ gbɛ̀ zɔ̀kɔnɔ ũ. Onigɔ̀ a bú wĩne,

onigõ a póno kekene, onigõ a zìkabonõ pine kũ a sõgo póno. ¹³ Ani á nénõgbẽnõ sí à ñ dite nísigbĩnnakerinõ kũ póblekereinõ kũ burodikerinõ ũ. ¹⁴ Ani á buranõ kũ á geepi búno kũ á kùkpe mananõ síáwa à kpá a ìbanõa. ¹⁵ Ani á pówenõ kũ á geepi nénõ leu kuride síáwa à kpá a begwarinõ kũ a ìbanõa. ¹⁶ Ani á zògõgbẽnõ kũ nõgbẽnõ sí kũ á zù mananõ kũ á zaakinõ àgõ a zĩda zĩ keo. ¹⁷ Ani á pókádenõ leu kuride síáwa, ákõnõ áni gõ a zònõ ũ. ¹⁸ Gõrõ birea sà áni wiki lé Dikiria gbẽ kũ a sè á kína ũ pì yāi, ama ani weáwa gõrõ birea doro.

¹⁹ Akũ ò gì Samueli yā mai ò pì: Oi! Ó ye ògõ kína vĩme, ²⁰ onigõ de lán buri kparanõ bà se. Ó kína mé anigõ yā gõgõwewe, anigõ dowere are zìi gũn. ²¹ Kũ Samueli ñ yā mà pínki, à gèe à dà Dikirine a sãn. ²² Akũ Dikiri pìne: Ñ ñ yā ma, ñ kína káinne. Akũ Samueli pì Isaraila pìnõne: Á baadi tá a wẽtea.

9

Samueli kõ'ena kũ Soluo

¹ Biliaminu buri ke kun, a tón Kisi. Aruzekedeme. Biliaminu buri mé à Afia ì, Afia Bekora ì, Bekora Zero ì, Zero Abieli ì, akũ Abieli Kisi pìi ì. ² À négõgbẽ vĩ, a tón Solu. Kefenna maname. A mana sára kú Isarailanõ téro, ñ gbẽke gbàna dí vĩ a gànlaro.

³ Kũ Kisi pì zaakinõ sàte, akũ à pì a né pìine: Ñ fute ñ zĩkerinõ doke sé à gé zaaki pìnõ wete. ⁴ Akũ ò Eflaimu bùsu gusĩside pàra kũ Salisa bùsuuo, odi ñ lero. Akũ ò Salimu bùsuu pàra, ama ò kú gwero. Akũ ò Biliaminu bùsuu pàra, odi zaaki pìnõ lero. ⁵ Kũ ò kà Zufu bùsun, Solu pì zĩkeri kũ ò leelee pìine:

Ì mós ò era. Tó ódi táro, ma mare ni damu ke ó yā musu, ani zaakinᵒ yā da doro. ⁶ Akū à wèa: Ì ma! Luda gbēke kú wēte dí gūn. À bèere vī, yā kū à pì ani ke, àdi kemε. Ò gé gwe. Ke ani zé kū óni sé ò ó zaaki pìnᵒ leo owere gwεε. ⁷ Akū Solu wèa à pì: Tó óten gé, bón óni géoneε? Póble ke dí gō ó bòkᵒn doro. Ó póke vī ò Luda gbē pì gbaro. Ke bón ó vīi? ⁸ Akū zīkerii pìi èra à pì Solune: Ì gwa! Má ᵒᵒᵒ vī fítinle la. Mani a gba, ani ó da zé kū à de ò séa. ⁹ Isarailanᵒ bùsun yā, tó gbē ten gé yā gbeka Ludaa àdi pi: Ì mós ò gé wégupu'eri kīnaa. Zaakū gbē kū òdi pi gbāra annabi ũ gbāra, àkūme òdi sísi yā wégupu'eri ũ. ¹⁰ Akū Solu pì a zīkeriine: N yā mana ò. Ò gé. Akū òten gé wēte kū Luda gbē pì kunwa.

¹¹ Kū òten wēte pìi sísi kū, ò dàkare kū nòkparenᵒ, òten gé í tó. Akū ò n lá ò pì: Wégupu'eri kú be yá?

¹² Ò wémma ò pì: Ee, à kú are gwe. À ke likalika. Gbāran à sù, zaakū ò ye ò sa o gbagbakiamε.

¹³ Tó a gē wēten, áni a e ari àgō gé pó ble gbagbaki pìia. Zaakū oni pó ble gīaro ari à su, àkū mé ani arubarika da sa'opᵒblen gīa, gbasà gbē kū ò n sísinᵒ pó ble. Àgō wāna, zaakū a lenagᵒrᵒn dí.

¹⁴ Kū ò gē wēte pìi gūn, akū ò dàkare kū Samuelio gōnᵒ, à bò àten gé gbagbaki pìia. ¹⁵ Ari Solu gō gé su, Dikiri gīnake à yā dí dà Samueline a sán à pì: ¹⁶ Zia mandara'i mani Biliaminu bùsu gbē zīmma. Ì nísi kúa ò a dite ma gbē Isarailanᵒ don'arede ũ. Ani ma gbē pìnᵒ bo Filisitininᵒ oī. Ma a gbē pìnᵒ wiki mà, akū ma n wēnda gwà.

¹⁷ Kū Samueli Solu è, Dikiri pìne: Gbē kū ma a yā

ònnε pìin gwe. Àkū mé ani kí ble ma gbēnɔa. ¹⁸ Akū Solu nà Samuēlii wēte bīnilea à a là à pì: Wégupu'eri be kú mámeε? Ñ mɔmεne. ¹⁹ Akū Samuēli wèa à pì: Makūmε ade pì ũ. Ñ domεne are ò gé gbagbakia, ãni pɔ ble kúmao gbāra. Zia kɔnkɔ mani n nēsεgūnyā onne pínki, gbasa mà n gbarε. ²⁰ Ñsun n zaaki kū ò sàte zaa gɔrɔ aakɔ damu kero, zaakū ò n lé. Dín Isarailanɔn yei n pínkii, tó adi ke mɔkɔn kū n de bedenɔ baasiro? ²¹ Akū Solu pì: Biliaminu burin ma ũroo? Ma buri mé à fíti de Isaraila burinɔla n pínki, akū ma danenɔ mé ò kīányī Biliaminu burinɔ té. Bóyāi nten yā dí taka omeneε?

²² Akū Samuēli Solu kū a zīkeriioo sè à gè kūrwo pɔblekpen, à vuteki mana kpàmma gbē kū ò n sísinɔ té. Gbē pìnɔ kà gbēnɔn baraakuri taka bà. ²³ Akū Samuēli pì pɔblekeriine: Ñ nòbɔ kū ma kpàmma ma pì n a dìteki ke pì sé n mɔo. ²⁴ Akū pɔblekerii pì sù kū nòbɔ gbá pìio à dìte Solu are. Akū Samuēli pì: Pɔ kū ò dìtēnnen dí. Ñ só, zaakū ò dìtēnne ari mandara'i kū gbē kū ma n sísinɔ. Akū Solu pɔ blè kū Samuēlio zī birea.

²⁵ Kū ò kipa gbagbaki pìia, ò gè wēte gūn, akū Samuēli gèε à yā ò kū Soluo a kpé musu. ²⁶ Akū ò ì gwe. Kū gu ye à dɔ, akū Samuēli lé zù Solui kpé musu gwe à pì: Ñ fute, mà gé zenne. Kū Solu fùte, àkū kū Samuēlio ò bò bàai n pla. ²⁷ Kū ò kà wēte kpe, akū Samuēli pì Solune: Ñ o n zīkeriine àgɔ gé, mɔkɔn n ze gīa de mà yā kū Dikiri ò onne.

10

Samuēli nísikuna Solu mìa

¹ Akū Samuēli nīsi tūruu sè à nīsi kù Solunε a mīa, akū à lé pèa à pì: Dikiri mé à n dite don'arēde ũ a gbē Isarailanε. Īni kí ble Dikiri gbēnε a ń bo ń ibere kū ò likanyīnε òĩ. Sèeda kū ani tó n̄ d̄s kū Dikiri mé à n dite a gbēnε don'arēde ũn dí. ² Tó o kēkōa la tera, ĩni da gbēnεn planε Zeleza, Rahila mira sare, Biliaminu bùsu léi. Oni pinne: Ò zaaki kū n γε wetenε lè. N̄ yā n de kūna gbāna doro, n yān àteni a damu kei sà, àten pi deran áni ke a né yā musu nàa? ³ Bona gwe, tó n te are, tó n ka gbiri lí kù kīnaa zaa Tabo, gbēnεn aakō ni danle gwe do, òten gé Luda gbagba zaa Beteli. N̄ gbē do blènεnε kūna mèn aakō, n̄ gbē do burodi kūna mèn aakō, akū n̄ gbē do sèwē kūna tūru do. ⁴ Oni n aafia gbeka, oni burodi mèn pla kpámma, n̄ sí. ⁵ Abire gbera tó n ka Luda sīsī kū à kú Gibea, gu kū Filisitininε gudákpāki kún, tó n ka kāni kū wēte p̄lio, ĩni dakare kū annabinε ò tétékōi, òten kipa gbagbakia. Òten doñne are kū m̄rεnε kū gāgānε kū gidigbonε kū kutenε, òten annabikεyā o. ⁶ Dikiri Nini ni summa, ĩni annabikεyā o kūńwo, ĩni li gbē dufu ũ. ⁷ Tó sèeda birenε kè le, n̄ yā kū n a kena zé è ke, zaakū Luda kú kūnwo. ⁸ N̄ domεε are gena Giligala, mani n le gwe, mani sa'opε kū òdi ká tén à té kú o kú kennakūkōo sa'opεo. N̄ ma dā gwe ari ḡrε supplā, mani su mà n le gwe, mani yā kū ĩni ke onne.

⁹ Kū Solu kpe lì Samuelinε, àten tá, Luda a nèsee litεε, akū sèedaa p̄inε kè zī birea p̄inki. ¹⁰ Kū ò kà Gibea, annabinε dāale ò tétékōi, akū Luda Nini súa, àten annabikεyā o kūńwo. ¹¹ Kū gbē kū ò a d̄nε a è, àten annabikεyā o kū annabinε, ò kō là ò pì: Bó mé

à Kisi né lèe? Solu kú annabinɔ té see? ¹² Akū Gibea gbēke yā wēm̄ma à pì: Gbē kparanɔ denɔme dínɔ ũ sɔɔ? Akū à gò baaru pɔ ũ òdi pì: Solu kú annabinɔ té see? ¹³ Kū Solu annabikéyā ò à làka, akū à gèe gbagbaki pìia.

¹⁴ Kū Solu tà be kū a zīkeriio, a disē n̄ lá à pì: A ge mām̄e? Solu wèa à pì: O ge zaakinɔ wetēme. Kū òdi n̄ ero, akū o ge Samueli kīnaa. ¹⁵ Akū Solu disē pìne: Yā kū Samueli òáre babamene. ¹⁶ Akū Solu pì: À pìw̄ere ò zaaki pìnɔ lè. Ama adi kpata yā kū Samueli òare babanero.

Samueli Solu kana kín gupuraa

¹⁷ Akū Samueli Isarailanɔ kàkara Dikiri are Mizipa. ¹⁸ À pìnn̄e: Dikiri á Luda pì, a á bóte Misila, a á sí Misilanɔ kū buri kū ò ɔ t̄áwanɔ ɔ̄ n̄ pínki. ¹⁹ Luda á bó á yā'ūmmananɔ kū á warikenanɔ gūn pínki, akū a gii gbāra, a p̄ne à kína kááre. T̄ò, à m̄ à ze Dikiri are sà buri kū burio, ɔn kū ɔnnwo. ²⁰ Kū Samueli sù kū Isaraila burinɔ n̄ pínki, akū gbè Biliaminu burinɔ sè. ²¹ Akū à sù kū Biliaminu burinɔ ɔn kū ɔnnwo. Akū Matari ɔnn̄ ò zèo. J̄nde pìnɔ té Kisi né Solu mé à blè. Kū ò a wète, òdi a lero. ²² Akū ò era ò Dikiri là d̄o ò pì: Gōgbē p̄i sù la kò yá? Akū Dikiri pì: À utena asonɔ dagura. ²³ Akū ò bàà lè ò gèe ò a bò ò sù k̄ao n̄ té. Kū à zè n̄ té, n̄ pínki n̄ gbàna zè a ḡà lén. ²⁴ Akū Samueli p̄inn̄e n̄ pínki: A gbē kū Dikiri sèe è yá? Gbēke kun lán a bà á téro. Akū gbē s̄inda pínki wiki lè ò pì: Luda ó kína d̄s kū aafiaa! ²⁵ Akū Samueli kíblena zé b̄òk̄oteín̄e, akū à kè takadan à dìte Dikiri kpén. Akū à n̄ gbáre, baadi tà a bea. ²⁶ Solu s̄ à tà a bea Gibea. Ḡs w̄r̄oḡode kū Luda z̄i kè n̄ sw̄èe gūnnɔ t̄èi. ²⁷ Akū gbē p̄a kenɔ pì:

Gbē bire mé ani ó sura ba yá? Akū ò a gya bò, odi sunε kū pójkeoro, ama Solu a yītēna o.

11

Solu zīblēna Amōninōa

¹ Amōni buri Naasa sù kū a zīkarinō, ò bùraa kàtε Yabesi Giliada sarε, akū Yabesidenō pì Naasanε: Ñ lédokōnō ke kūoo, óni m̀ natennε. ² Akū Naasa pìnnε: Tó ma á baadi ɔpla wé b̀b̀b̀, akū wé'i Isarailanō kū ń pínki, gbasa mà lédokōnō ke kãáo. ³ Akū Yabesi gbē z̀k̀k̀nō pìnε: Ñ ó gba gɔɔ suppla de ò gbēnō zī Isarailanō bùsuu gūn pínki. Tó gbēke kun à ó sura baro, óni ó zīda kpámma.

⁴ Kū zīrii pìnō kà Solu bea Gibεa, ò yā pìi ònnε, akū ò wēnda ɔɔ d̀. ⁵ Gɔɔ birea Solu ten su kū burao, à té a zùnɔi, akū à pì: Bó yā mé à sù, akū òten ɔɔ d̀ɔɔ? Akū ò Yabeside pìnō yā bàbanε. ⁶ Kū Solu yā pìi mà, Luda Nini s̀a, akū a pɔ f̀ε manamana. ⁷ À z̀u s̀ε m̀en pla à d̀ε à z̀z̀k̀rε, akū à gbēnō zīo Isarailanō bùsuu gūn pínki ò pì: Len oni ke gbē kū adi té Solui kū Samuelioro zùnɔnε le. Akū vīna ń kū Dikiri yā musu, ò bò ò t̀nyī lele ń pínki. ⁸ Solu ń náro zaa Bezeki. Isarailanō kà gbēnōn d̀ubu ẁa do kpé basɔɔro. Yudanōn kú ń té gbēnōn d̀ubu baraakuri.

⁹ Akū ò pì zīri kū ò s̀u pìnɔnε: À gé à o á gbēnōnε, zia ari ifántē gō gé gbã, óni ń sura ba. Kū zīrinō tà, ò yā pì baaruu kpà Yabesidenōnε, akū ń pɔ k̀ε nna. ¹⁰ Ò pì Amōninōnε: Óni ó zīda kpááwa zia, áni á pɔyeina kewá.

¹¹ Solu a gbě̀nɔ kpàate gǎ aakɔ̄. Gudɔon ò sì Amɔninɔgu n̄ b̀uran ò n̄ dede ari ifǎntě̀ gèe à gbào. Akū gbē kū ò ḡnɔ fǎk̄s̄a dodo.

¹² Akū ò pì Samueline: Dínɔ mé ò pì Solu ni kí blewároo? À b̀ote kúnwo ò n̄ dede. ¹³ Akū Solu pì: Oni gbēke de gbāraro, zaakū Dikiri Isarailanɔ sura bà gbāramε. ¹⁴ Akū Samueli pì parine: À mós ò gé Giligala ò era ò Solu ká kpatan gwe dɔ. ¹⁵ Akū ò gèe Giligala n̄ pínki, ò èra ò Solu kà kpatan Dikiri are gwe dɔ, ò kennakūk̄s̄o sa ò Dikiria, akū Solu kū Isarailanɔ ponna kè gwe n̄ pínki manamana.

12

Samueli mibona kín

¹ Samueli pì Isarailanɔne n̄ pínki: Ma yǎ kū a òmene mà pínki, ma kína kàáre kpatan. ² Àkū mé ani doáre are sà. Makū s̄o ma zĩ kū, ma mikā pura kù akū ma n̄nɔn kú kǎáo. Ma doáre are zaa ma kefennakegɔrɔa ari kū a gbārao. ³ Makūn dí! À ke ma sèedadenɔ ũ Dikiri kú kína kú à kào are. Ma zù ke zaaki sì á gbēkea yá? Ma á gbēke blè yá? Ma wé tǎ á gbēkea yá? Gusaregba ma wé blè ari ma bo á gbēke kpe yá? Tó ma kè le, mani a fīna bonε. ⁴ Akū ò wèa ò pì: N̄di ó blero, n̄di wé tǎwáro, n̄di póke sí ó gbēkearo. ⁵ Samueli pìinne dɔ: Dikiri kú kína kú à kàaome á sèedadenɔ ũ gbāra, kú ádi taari emaro. Ò pì: Dikiri mé à ó sèedade ũ. ⁶ Akū Samueli pìinne: Dikiri mé à Musa kú Harunao d̄ite, akū ò b̄o kú á dizinɔ Misila. ⁷ À ze kyáu Dikiri are, mani yǎ mana kú à kèáre kú á dizinɔ babaáre. ⁸ Yakubunɔ gena Misila gbera á dizinɔ wiki lè Dikiria, akū à Musa

kū Harunaoo dìte, ò ní bótè Misila, akū ò ní káte b̀usu dín. ⁹ Kū Dikiri ní Luda yā s̀angu yāi, akū à ní kpá Azo z̀ikarinɔ gbē z̀ɔkɔ Siseraa kū Filisitininɔ kū M̀abunɔ kína, òten z̀i ká kũwo. ¹⁰ Akū ò wiki lè Dikiria ò p̀ì: O durunna kè o p̀ā kp̀anyĩ o dò Baalinɔi kū Asatorɛnɔ. Ñ ó bo ó ibɛɛnɔ ɔĩ sà, ónigɔ donyĩ. ¹¹ Akū Dikiri Gidion dìte kū Barakio kū Yefetao kū Samusio ò á bó á ibɛɛ p̀inɔ ɔĩ gu s̀inda p̀inkia, akū a gɔ katena aafia.

¹² Kū a è Am̀oni kína Naasa ten su léteáwa, bee kū Dikiri á Ludame á kína ũ, a p̀imene: Oi! Kínan á yei! ¹³ Tera sà kína kū a gb̀eka a s̀en dí, àkũme Dikiri dìteáɛ. ¹⁴ Tó á Dikiri v̄ina v̄i akū átɛn doi, tó átɛni a yā ma akū ádi bo a yā k̀pero, tó ákɔnɔ kū gb̀e kū àten kí bleáwao té Dikiri á Ludai, ánigɔ aafia. ¹⁵ Tó ádi Dikiri yā ma s̀oro, akū a bo a yā k̀pe, ani ɔ t̀áwa lákū à kè á dizinɛ nà. ¹⁶ À ze à yā z̀ɔkɔ kū Dikiri ni kéáɛ e. ¹⁷ Ések̀eg̀ɔɔn ó kun loo? Mani Dikiri sísi, ani tó legũ pata à ma, ánigɔ d̄s kū á kína gb̀ekanaa kè Dikirine ĩni manamana.

¹⁸ Akū Samueli Dikiri sísi, akū Dikiri tò legũ pata à mà z̀i birea. Akū gb̀e s̀inda p̀inki v̄ina kè Dikirine kū Samuelio manamana. ¹⁹ Akū ò p̀ine: Ñ wé kéwɛɛ Dikiri n Luda de ókɔnɔ n z̀ɔblerinɔ sún gagaro. O yā v̄ani kàra ó durunnaola, kū o kína gb̀eka.

²⁰ Samueli p̀inne: Àsun tó v̄ina á kũro. A yā v̄ani p̀i kè p̀inki, ama àsun k̄e Dikiriaro. Àgɔ doi kū nèse m̀en doo. ²¹ Àsun k̄e à té p̀o ginanɔiro. Ò àre v̄iro, oni f̄s ò gb̀e boro, zaakū p̀o p̀anɔme. ²² Dikiri ni a gb̀enɔ zukũnaro a tó z̀ɔkɔ yāi, zaakū à kàagu à á ké a gb̀enɔ ũ. ²³ Makū s̄, Dikiri sún tó mà durunna

keare mà aduakenaáre tóro. Mani zé mana kũ à de à sé moáre. ²⁴ À vîna ke Dikirine, àgõ doi kũ náanio kũ nèse mèn doo. À laasun lé yã zõkõ kũ à kèárenõa. ²⁵ Tó a gi a te yã vâni, ákõõ kũ á kínao, oni á kakate á pínki.

13

Samueli kpákèna Solu

¹ Kũ Solu kí blè Isarailanõ wè pla, ² à n zìkarinõ sè gbẽnõn wàa gẽro. Gbẽnõn wàa kuri kú kãao Mikimasa kũ Beteli gusísídeo. Gbẽnõn wàa sõro kú kũ a né Yonatão Gibea, Biliaminu bùsun. Akũ à gbẽ kparanõ gbàre, baadi tà a bea.

³ Yonatã lète Filisitini gudãkpãki kũ à kú Gebaa, akũ Filisitininõ a baaru mà. Akũ Solu zì kuru pè Isarailanõ bùsu gu sînda pínkia à pì Eberunõ ma! ⁴ Akũ Isarailanõ mà n pínki ò pì, Solu lète Filisitini gudãkpãkia, akũ Filisitininõ zã Isarailanõ gbîn. Akũ ò Isarailanõ sîsi, ò sù ò nà Solua Giligala. ⁵ Akũ Filisitininõ kõ kàkara ò zì ká kũ Isarailanõ. N sõgonõ kà dúbu baraakuri, n sõgodenõ kà dúbu suddo, akũ n gèsedenõn dasi lán ísirale bùsu'atẽ bà. Akũ ò fùte ò gèe ò bùraa kàte Mikimasa, Betavẽ ifáboki kpa. ⁶ Kũ Isarailanõ è ò kú wari gũn òten nakara kũńwo, akũ ò ùte gbèwewenõ gũn kũ dàkonõ kũ gbè sòkõnõ kũ tònõwewenõ kũ lònõnõ. ⁷ N gbèkenõ gu lè ò bikũ Yodaa ari Gada bùsun kũ Giliada bùsuuo. Solu kpé kú Giligala, vîna ten gbẽ kũ ò kú kãaonõ kũ manamana.

⁸ À Samueli dà gõro suppla lákũ à dìteare nà. Kũ adi suro, akũ a gbẽnõ ten fákõa. ⁹ Akũ Solu pì: À mómene kũ sa'opõ kũ òdi ká tén à té kũo kũ sáabukpa

sa'opɔɔ. Akū à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū pìi ò.
 10 Kū à làka, Samuéli ten ká, akū Solu pìi gèè à dàale
 à gbānake kpai. 11 Akū Samuéli pìine: Bó yān n kè
 gwee? Solu wèa à pì: Kū ma è ma gbēnɔ ten fākōa,
 akūsō nídi su gɔɔ kū n dìtearo yāime. Filisitiniɔ
 ten kō kakara Mikimasa, 12 akū ma pì, òsun létema
 Giligala la ari mà Dikiri gbeka. Akū ma sa pìi ò
 tilasi. 13 Akū Samuéli pìine: N fayasariyā kè! N yā
 kū Dikiri n Luda dìtenne kūnaro. Tó n kūna yāme,
 de Dikiri ni tó n burinɔ gō kpata ble Isarailanɔa gɔɔ
 sīnda pínki. 14 Tera sà ĩni gè ke kpataa gūnlo. Lákū n
 yā kū Dikiri dìtenne kūnaro nà, à gīnake à gbē kū a
 pɔ kèare wète, à a dìte a gbēnɔ don'arede ũ. 15 Akū
 Samuéli fùte Giligala à gèè Gibea, Biliaminu bùsun.
 Akū Solu a zìkari kū ò kú kāaonɔ nàro, ò kà gbēnɔn
 wàa aakō taka bà.

16 Solu kū a né Yonatāo kū a zìkari kū ò kú
 kūnwonɔn kú Gibea, Filisitiniɔ sō ò bùraa kàte
 Mikimasa. 17 Zìkari gā aakōnɔ bòte Filisitiniɔ
 bùran ò gèè léte Isarailanɔa. Gā do gèè Ōfla kpa
 Suala bùsun, 18 gā do gèè Betoroni kpa, akū a aakōde
 gèè Isarailanɔ bùsu lén, sīsī kū à areɔna maninɔ
 guvutea kū gbārannao.

19 Sia kú Isarailanɔ bùsunlo, zaakū Filisitiniɔ
 pì, Eberunɔ sún fēneda ke sári piro. 20 Filisitiniɔ
 kīnaan Isarailanɔ dì gé swakurenɔ kū zùswanɔ kū
 kpásanɔ kū kòmanɔ lé keken pínki. 21 Swakure kū
 zùswa lékekenaa kà andurufu plapla, sakanɔ kū
 kpásanɔ sō andurufu dodo. 22 A yā mé à tò zìi
 pìi kágɔɔ Solu kū Yonatāo zìkarinɔ fēneda ke sári
 kūnaro, sé Solu kū Yonatāo baasiro.

23 Filisitini gudākparinɔ gèè Mikimasa gbèsokɔn.

14

Yonatā zìblena Filisitiniᵋ

¹ Zìkea Solu né Yonatā pì keƒenna kù à a zìkapᵋᵋᵋ kùnaane: Ñ mós ò gé Filisitini gudāki kpa zà dire. Adi o a denε sōro. ² Solu kú b́isi lí gbáru Migirᵋᵋᵋ, Gibεa sare kù zìkarinᵋᵋᵋ gbēᵋᵋᵋᵋ wàa aakō. ³ Sa'ori Ahia kú ñ té, à a uta lokomma dana. Ikabodu v̄ni Aitubu néme. Aitubu pì bi Finεasi néme, Eli kù à de Luda gbàgbari ũ Silo daikoreme. Ñ gbēke dō Yonatā gèε gukearo.

⁴ Gbèsᵋᵋᵋ kù Yonatā ye à gēn à Filisitini gudākpārinᵋᵋᵋ le, gbè sōntenᵋᵋᵋ pεtεpεtenan ᵋplai kù ᵋzeo. A do tón Bozezi, a do sō Senε. ⁵ A do kú gugbāndurun Mikimasa kpa, a do sō gēᵋᵋᵋmidᵋᵋᵋ Gεba kpa. ⁶ Akū Yonatā pì keƒenna pìne: Ñ mós ò gé gyᵋᵋᵋᵋᵋde gudākpārii pìnᵋᵋᵋᵋ kīnaa. Ke Dikiri ni kpáwái gwεε? Zaakū yāke ni fō à kpá Dikirine à tó ò gí zì bleiro, bee tó ó dasi kesō ó dasiro. ⁷ Akū a zìkapᵋᵋᵋᵋᵋseri pìi pìne: Lákū à n pᵋᵋᵋᵋ gbà nà pínki dé, ñ ke. Lákū n sè nà, má kú kúnwo kù nèε mèn doome. ⁸ Akū Yonatā pì: Tò, ò gényĩ ò ó zīda mósine. ⁹ Tó ò pìwεε ò ze ò ñ dāme, óni ze ó gbèn, óni gényĩ doró. ¹⁰ Tó ò pì ò sumε sō, óni gényĩ, zaakū abirekū mé anigō de sèeda ũ kù Dikiri ñ náwεε ó ɔĩ.

¹¹ Akū ò ñ zīda mō Filisitini gudākpārii pìnᵋᵋᵋᵋ. Akū Filisitini pìnᵋᵋᵋᵋ pì: À gwa! Eberunᵋᵋᵋ ten bo wèε kù ò ùtenᵋᵋᵋᵋ gūn. ¹² Akū gudākpārii pìnᵋᵋᵋᵋ lé zù Yonatāi kù a zìkapᵋᵋᵋᵋᵋseriio ò pì: À mós ò yāke oáre la. Akū Yonatā pì a zìkapᵋᵋᵋᵋᵋseriine: Ñgō té ma kpe, zaakū Dikiri ñ ná Isarailanᵋᵋᵋ ñ ɔĩ. ¹³ Akū Yonatā ten lᵋᵋᵋε kutena, akū a zìkapᵋᵋᵋᵋᵋseri té a

kpɛ. Kū Yonatā n̄ né, akū a z̄ikapɔɔserii p̄i n̄ dɛdɛ a kpɛ. ¹⁴ Letemmaa káaku p̄i gūn Yonatā kū a z̄ikapɔɔseriio n̄ dɛdɛ gbēnɔn baro taka bà. Gu p̄i yàasaa kà bú d̄ɔɔ basɔɔro taka bà. ¹⁵ Akū swèè kè Filisitininɔgu n̄ bùran kū z̄ilao p̄inki. V̄ina n̄ z̄ikarinɔ kù, gudākpārinɔ kù gbē kù òdi gé léte Isarailanɔnɔ n̄ p̄inki. Akū z̄ite yīgāyīgā. Luda mé à tò swèè kènḡu le.

¹⁶ Kū Solu gudākpāri kù ò kú kāao Gibeanɔ è Filisitini z̄ikarinɔ bàa lè òten fākōa gu s̄inda p̄inkia, ¹⁷ akū Solu p̄i gbē kù ò kú kāaonɔnɛ: À wé pá ó gbēnɔi à gwa, óni d̄ɔ gbē kù ò bò ó té. Kū ò gwà, ò è Yonatā kù a z̄ikapɔɔseriio mé ò kú n̄ téro. ¹⁸ Akū Solu p̄i Ahianɛ: Ñ mó kù n sa'o'utao ò Dikiri gbeka. Zaakū z̄i birea à uta lokomma p̄i dana Isarailanɔ té gwe. ¹⁹ Gɔɔ kù Solu ten yā o sa'orii p̄ine, zuka kù à d̄ɔ Filisitininɔ bùran kèke àten kara, akū Solu p̄ine à tó gwe. ²⁰ Solu a z̄ikarinɔ kākara n̄ p̄inki, ò gè z̄in, akū ò è swèè kè Filisitininɔgu manamana, òten fēnɛ kākōnɛ. ²¹ Eberu kù ò v̄ute Filisitininɔ té yā ò sù kúnwo n̄ bùraa gūnnɔ èra ò nà n̄ gbē kù ò kú kù Soluo kù Yonatāooa. ²² Kū Isaraila kù ò utena Èflaimu bùsu gus̄is̄iden gwenɔ mà Filisitininɔ ten bàa lé, ò nà n̄ gbēnɔa d̄ɔ ò p̄eteńyĩ z̄i gūn. ²³ Len Dikiri Isarailanɔ bò le z̄i birea, akū ò z̄i blè ari Betavē.

Yonatā z̄óblenaa

²⁴ Isarailanɔ wari kè z̄i birea, zaakū Solu yā sè kù Luda tóo a z̄ikarinɔnɛ à p̄i: Ari ɔkosi gé keo, gbē kù à p̄ó blè ari màgō gé f̄ina bo ma iberenɔa, ade ḡó láarip̄o ūmɛ. Akū n̄ gbēke dí p̄ó blero. ²⁵ Z̄ikarinɔ s̄i lákpen

ń pínki, akū ò zó'i è di gu pìn. ²⁶ Kū ò sì lákpen le, ò è zó'i ten bàà lé, ama ń gbēke dí ɔ zōa à dà a lénlo, kū òten vīna ke ladana kū Solu dà yāi. ²⁷ Yonatā sō, adi yā kū a de òtē a zīkarinɔne maro, akū à a gò kū à kūnaa zō zōsaa pīia. À ɔ nàa à dà a lén, akū a wé kē. ²⁸ Akū zīkari ke pīne: N de yā sè a zīkarinɔne kū Luda tóo à pì, gbē kū à pò blè gbāra, ade gò láaripɔ ūme. Abire yāin ń gbē sīnda pínki gbāna làka. ²⁹ Akū Yonatā pì: Ma de ten wari dómame. N gwa lākū ma wé kē nà, kū ma zó pì mòso fíti yāi. ³⁰ Tó gbēno pò kū ò sì ń ibereɔaa blè gbāra yā dé, de ò Filisitininɔ dède de abirela.

³¹ Zī birean Isarailanɔ Filisitininɔ dède sēna zaa Mikimasa ari Ayabni. Ò kpàsa búgubugu, ³² akū ò sì ń pókādenɔ té, ò sāno kū zūno kū zūnenɔ kùkù ò dède gwe gōno, òten só kū a aruo. ³³ Akū ò a baaruu kpà Solune ò pì: N gwa! Òten durunna ke Dikirine, òten nòbo só kū a aruo. Akū Solu pì: A bo Dikiri yā kpe. À gbè gbèntē gbigiri ke à suo ma are la likalika. ³⁴ Akū à pì: À fākōa ń té, à piñne ń baadi mó ma kīnaa kū a zūuo ke a sã, ò a kùtu kpá la ò só. Àsun durunna ke Dikirine à nòbo só kū a aruoro. Akū baadi sù kū a zūuo gwāani birea, à a kùtu kpàkpa gwe. ³⁵ Solu Dikiri gbagbaki bò gwe. Sa'oki kū à bò káakun gwe.

³⁶ Akū Solu pì: Ò péte Filisitininɔi gwāaniala ògō ń dede ari gu gé dɔ. Òsun ń gbēke tóro. Akū ò pīne: N ke lākū à kēnne mana nà. Akū sa'orii pì: À tó ò gbeka Ludaa la gīa. ³⁷ Akū Solu gbeka Ludaa: Ò péte Filisitininɔi, ĩni ń nawere ó oī yá? Akū adi wea zī birearo. ³⁸ Akū Solu pì: Ákōno zīkari gbē zōkōno

á pínki, à namai la, de ò le ò dš durunna kũ ò kè gbára. ³⁹ Kũ Dikiri Isarailano Surabari tóo, bee tó ma né Yonatã mé à durunna kè, séde à ga. Akũ gbēke dí lé síro. ⁴⁰ Akũ à pìnnε: À ze kpado gwe, makũ kũ ma néo ónigō kú kpado la. Akũ ò pìnε: Ñ ke lákũ à kènnε mana nà. ⁴¹ Solu pì Dikiri Isarailano Ludanε: Ñ tó ò yāpura dš. Akũ yā Yonatã kũ Soluoo blè, akũ baadi mii bò bàn. ⁴² Solu pì: À gbè la makũ kũ ma néo musu. Kũ yā Yonatã blè, ⁴³ akũ Solu pìnε: Ñ yā kũ n kè omεnε. Akũ Yonatã pìnε: Ma gò lé sōnten ma zè zóa, fíti ma mōso. Makũn dí! Mà ga. ⁴⁴ Akũ Solu pì: Yonatã, tó ndi garo, Luda yā kemεne pāsīpāsī. ⁴⁵ Akũ ò pì Solunε: Yonatã ga yá! Àkũ kũ à tò o zìi blè yá? Oi! Kũ Ludao ódi we kũ bee a mikā mèn do à léte zītero, zaakũ Luda kpányīn à yā pìi kèo gbára. Len ò Yonatã mii sī le, adi garo. ⁴⁶ Akũ Solu kámma bò kũ petena Filisitininōio, akũ Filisitininō tà ní būsun.

⁴⁷ Kũ Solu vùte Isarailano kpatan à làka, à zìi kà kũ a ibereño gu sīnda pínkia: Mōabuno kũ Amōninō kũ Edōmunō kũ Zoba kīnanō kũ Filisitininō. Kpa kũ à līten pínki, àdi zìi blemmame. ⁴⁸ A wórōgōke tó bò à zìi blè Amalekinōa, à Isarailano sī ní wētāmmarinōa. ⁴⁹ Yonatã kũ Isiboseo kũ Malakisuaoomε Solu négōgbēno ũ. À nēnōgbēno vī gbēnon pla. A káaku tón Meraba, a plade Mikala. ⁵⁰ A nanō tón Ainōama, Aimaza néme. A zīkarinō gbē zōkō tón Abana. Solu pì dakūnamε, a disē Nerε néme. ⁵¹ Solu de Kisi kũ Abana de Nerεoomε Abiēli nēno ũ. ⁵² Solu gōro àdigō pāsī kũ Filisitininōo gōro sīnda pínki. Tó Solu gōsa gbāna ke wórōgōde è, àdi a

sí à na a zìkarinɔ.

15

Dikiri gina Solui kína ũ

¹ Samuēli pì Solunɛ: Makūmɛ Dikiri ma zĩ, akū ma nĩsi kùmma n kana kín a gbē Isarailanɔ sèeda ũ. Tò! Ñ sã kpá Dikiri yāi sà. ² Dikiri Zìkaride pì, áni fĩna bo Amalekinɔne yā kū ò kè Isarailanɔne, kū ò zé zòńne n bɔtena Misila gbera yāi. ³ Ñ gé n létémma sà, n n kakate n pínki. Ñsun n gbēke tóro. Ñ n dede n pínki, gōgbēnɔ kū nōgbēnɔ kū nēnɔ kū nékpāntēnɔ kū zùnɔ kū sānɔ kū lakuminɔ kū zaakinɔ.

⁴ Akū Solu a gbēnɔ sisi à n kakara Telaimu. A zìkari gèsedeno gbēnɔn dúbu wàa dome. Yudanɔ kun dɔ gbēnɔn dúbu kuri. ⁵ Akū Solu gèe Amalekinɔ wēten, àteni n kpákpa swaween. ⁶ Solu légbāzā kè Keninɔne à pínne: À bɔte Amalekinɔ té de màsun á dede kūńworo yāi, zaakū ákōnɔ mé a yā mana kè Isarailanɔne n bɔtena Misila gbera. Kū Keninɔ bɔte Amalekinɔ té, ⁷ akū Solu gèe à lète Amaleki pìnɔa sena zaa Avila ari à gèe pé Suru kū à kú Misila ifáboki kpaa. ⁸ À Amaleki kína Agaga kù bēne, akū à a gbēnɔ dède kū fēnedao n pínki. ⁹ Solu kū a zìkarinɔ dí Agaga dero, akūsɔ ò sã mananɔ sète kū zùnɔ kū zūne mèkpananɔ kū sāne b̀r̀onɔ kū pó mananɔ pínki, odi we ò n dedero. Pó ginanɔ kū pó yāyānanɔn ò dède pínki.

¹⁰ Akū Dikiri yā sù Samuēlia à pì: ¹¹ Ma Solu kana kpatan tò ma pɔ yàka, zaakū à kpe limene. Lákū ma dāne nà, àdi ke lero. Yā pì Samuēli bídi kè, akū à wiki lè Dikiria ari gu gèe à d̀o. ¹² Kū Samuēli fùte konkɔkonkɔ, à gèe da Solule, akū ò pìne: Solu gèe

Kameli. À sèedaa pètε gwe a zīda yādɔngu yāi, akū à èra à gèε Giligala. ¹³ Kū Samuēli Solu lè, akū Solu pìnε: Dikiri arubarika dangu! Ma kè lākū Dikiri òmεnε nà. ¹⁴ Akū Samuēli a là à pì: Sā wiki kū ma sā tɛn ma deramεε? Zù óɔ dɔ kū matɛn ma bò māmεε? ¹⁵ Akū Solu wèa à pì: Amalεkinɔ pónɔmε, zaakū ò n sãnɔ kū n zù mananɔ sètε ò sùo ò sa oo Dikiri n Ludaamε. O n kparanɔ dèdε. ¹⁶ Akū Samuēli pìnε: N yītε ε, mani yā kū Dikiri òmεnε gwāaniala onnε. Akū Solu pì: N o. ¹⁷ Akū Samuēli pì: Kū n n zīda fíti bò yā, nídi gɔ Isaraila burinɔ don'arède ũroo? Dikiri n ka Isarailanɔ kína ũ, ¹⁸ akū à n zī n a bɔkɔtε kεarε kū à pì: N gé n Amalεkinɔ dèdε, zaakū durunnakerinɔmε. N gé n zī ká kŭńwo ari n n kakatε. ¹⁹ À kè dera n gi Dikiri yā mai, n letε n pónɔa, n yā kū Dikiri yeiro kèε? ²⁰ Akū Solu pìnε: Ma Dikiri yā mà, ma bɔkɔtε kū à ma zī mà kε kè. Ma Amalεkinɔ dèdε n pínki, akū ma su kū n kína Agagao. ²¹ Akū zīkarinɔ sā mananɔ kū zù mananɔoo bò pó kū ò sètε pìnɔ té, de ò sa oo Dikiri n Ludaa Giligala la. ²² Akū Samuēli pì: Dikiri yā kūna mananε de sa'opɔ kū òdi ká tén à té kŭla. Mīnatɛnanε de sa'onala. A yāmana de sa'ona kū sākaro m̀̀kpanaaola. ²³ Gina a yā mai durunna lεεε kū m̀̀sokεnaaomε. Dɔkεna káao vāni lεεε kū tãnagbagbanaaomε. Lākū n gi Dikiri yā mai nà, àpii gi n kínakεi se. ²⁴ Akū Solu pìnε: Ma durunna kè. Ma pā Dikiri yā kū n òmεnεnε, zaakū ma vīna kè gbēnɔnε, akū ma n

yā mà. ²⁵ Ì sùru ke kũmao kũ ma durunna pìio sà. Ì era ò gé kũmao de mà le mà donyĩ ke Dikirine. ²⁶ Akũ Samueli pìne: Mani gé kũnworò. N gi Dikiri yāi, akũ à gìnne ògò de Isarailanò kína ũ.

²⁷ Kũ Samueli kpe li, àten ta, akũ Solu a kũ a uta léa, à kè a oĩ. ²⁸ Akũ Samueli pìne: Dikiri n bo Isarailanò kpatan gbàra, akũ à n gbèdake kũ à mana denla kàn. ²⁹ Isarailanò Luda Gakuride dī éke toro, àdi a laasun lítéro, zaakũ bisásirinlo, gbasa à a laasun líté. ³⁰ Akũ Solu pìne: Ma durunna kè. Bee kũ abireo n yā nna, ò ma kpe ta Isaraila gbè zòkòno kũ gbè sīnda pínkio aré. Ì gé zemeɛe de mà le mà donyĩ ke Dikiri n Ludané. ³¹ Akũ Samueli èra à gèe à zène, akũ Solu donyĩ kè Dikirine.

³² Akũ Samueli pì: À mó kũ Amaleki kína Agagao. Kũ kína pì ten su, àten kpákpa kũ yāke kunlo, zaakũ àten da a bo ga léime. ³³ Akũ Samueli pì: Lákũ n fēneda tò nògbè dasinò kùra ní néi nà, len n da ni kura a néi le se. Akũ à Agaga zòzòkòre Dikiri aré Giligala gwe. ³⁴ Akũ à tà Rama. Solu sō à tà a bea Gibea. ³⁵ Bee kũ Solu kè Samueline wēnda, Samueli dí gé a gwa dorò ari à gèe gao, zaakũ Dikiri pò yàka kũ à Solu kà Isarailanò kína ũ yāi.

16

Samueli nísikuna Dauda mīa

¹ Dikiri pì Samueline: Ìnigò ɔ́ ɔ́ ɔ́ Solu yā musu ari bɔremɛɛ? Ma gine à kí ble Isarailanò. Ì nīsi ká bēnen à pa ò da zén. Ma n zī Betilihamu gbè Yese kīnaa, zaakũ a nénò doken ma sè à gò kína ũ. ² Akũ Samueli pì: Deran mani ke mà gé gwee? Tó Solu

mà, ani ma de. Akū Dikiri pìne: Ñ zùnunu sé ñ géo ñ pi n su ma gbagbame. ³ Ñ Yese sísi sa pì onaa gūn, mani yá kū ñni ke onne, ñni nísí kúmenne gbě kū mani mɔnne mìa.

⁴ Samueli yá kū Dikiri òare kè. Kū àten ká Bètiliamu, lakutu pì gbě zókɔnɔ gèe ò dàale. Vĩna n kū, akū ò a là ò pì: Aafiaame n su la yá? ⁵ À pì: Aafiaame. Ma su Dikiri gbagbame. À gbà bo á zĩdane à gé kúmao sa o. Akū à gbà bò Yese kū a négɔgbɛnɔ à n sísi sa'onaaa. ⁶ Kū ò kà, Samueli Eliabu è, akū à laasun lè à pì: Gbě kū Dikiri sè mé à zena a are gwe. ⁷ Akū Dikiri pìne: Ñsun a zena ke a gbàna ke gwaro, ma giime. Madì gbě gwa lákū bisāsiri dì gwa nàro. Bisāsiri dì gbě gwa a mɛame, makū sɔ, swɛen madì gwa. ⁸ Akū Yese Abinadabu sísi, à sù Samueli are, akū à pì: Dikiri dí gbě díkĩna séro. ⁹ Akū Yese Sama sísi, à sù Samueli are do, akū à pì: Dikiri dí gbě díkĩna séro. ¹⁰ Akū Yese a négɔgbě gbɛnɔn supplanɔ sísi, ò sù Samueli are, akū à pì: Dikiri dí n gběke séro. ¹¹ Akū à Yese là à pì: N kefennanɔ lén dí n pínki yá? À wèa à pì: N gbě kpede mé à kú laro, àten sã dāme. Akū Samueli pìne: Ñ gbě zĩ ò a sísi. Óni póke kero séto à sù. ¹² Akū à gbě zĩa, à sù. Né pì bi gbě tɛrame, a petena mana akūsɔ a ãn kékɔana. Akū Dikiri pì: Ñ fute ñ nísí kú a mìa, zaakū àpiin gwe. ¹³ Akū Samueli bɛne pì sè à nísí kú a mìa a vɛninɔ wára. Zaa zĩ birean Dikiri Nini sù Daudaa. Abire gbera Samueli èra à tà Rama.

Dauda zĩkena Solun

¹⁴ Dikiri Nini gò Solua, akū Dikiri tò tãna pãsí sù. ¹⁵ A ìbanɔ pìne: Luda tò tãna pãsí ten wé

tāmma. ¹⁶ Kína, ò tó ókõnɔ n ìbanɔ ò gbě kũ à mɔrɔlena d̄s wete. Tó Luda tò tãna pãsí pì sùmma, aniḡs mɔrɔ lénne, ñ le ñ ke sãna. ¹⁷ Akũ à pì a ìbanɔne. À gbě kũ à mɔrɔlena d̄s manamana wete à su kãaomene. ¹⁸ Akũ a ìbanɔ doke pìne: Ma Betilihamu gbě Yese né ke è, à mɔrɔlena d̄s. Zìkari wórɔgɔdeme, akũs̄ à yã'ona d̄s. Ḡs maname, akũs̄ Dikiri kú kãao. ¹⁹ Akũ Solu gbẽnɔ zì Yesea, ò gèè ò pìne: Solu pì ñ n né Dauda kũ àdi sãnɔ d̄a gbareare. ²⁰ Akũ Yese burodii dì zaakinε kũ sèwẽo tũru do kũ blèkofinine b̄rɔɔ, à a né Dauda gbàreɔ Solua. ²¹ Kũ à kà Solu kĩnaa, à ḡs a zìkeri ũ. Solu yei manamana, akũ à a d̄ite a zìkapɔnɔserinɔ doke ũ. ²² Akũ Solu gbě zì Yesea à pì: Ñ tó Dauda ḡs ma zìkeri ũ, zaakũ a yã dì kemene nna. ²³ Tó Luda tò tãna pìi sù Solua, akũ Dauda dì a mɔrɔ sé àḡs léne. Tó tãna pìi gòa, akũ àdi ke sãna, à su a laakariia.

17

Dauda kũ Gɔlayao

¹ Filisitininɔ ñ zìkarinɔ kàkara, òten zì soru ke Soko, Yudano bùsun, akũ ò bùraa kàte Efesi Damimu, Soko kũ Azekao dagura. ² Solu kũ Isarailanɔ s̄s̄ ò k̄s̄ kàkara ò bùraa kàte Ela gusaran, òten soru ke ò gé Filisitininɔi kũ z̄iio. ³ Filisitininɔn kú s̄s̄iia dire kpa, Isarailanɔn kú s̄s̄iia la, guvute kú ñ dagura. ⁴ Akũ Gata ḡsa gbãna kũ òdi pìne Gɔlaya b̄o Filisitininɔ bùran. A gbãna kà ḡsãkuru suddo. ⁵ À m̀gotẽ fura kuna, à m̀gotẽ uta kũ à de lán kp̄tekeε bà dana kũ a t̄ikisii kà kiloo baaak̄o. ⁶ À m̀gotẽ s̀koto yĩna d̄o, akũs̄ à m̀gotẽ s̄ari lèkete

lokona a kpe kpa. ⁷ À sári sǎnte kūna, a pá de lán bizatári gòdo lí bà. A wé tìkisii kà kiloo suppla. A sēgbakoseri té a are.

⁸ Gɔlaya zè à lé zù Isaraila zǎkarinɔi à pì: Bó yā mé à tò a bɔte kù zǎioo? Á dǎ kù Filisitininime ma ũroo? Ákǎnɔ sǎ, Solu zǎnɔn á ũ. Á gbēke bo á té à kipa à su ma kīnaa. ⁹ Tó ani fǎ à zǎ ká kūmao à ma de, ma gbēnɔ ni gǎ á zǎnɔ ũ. Tó makū mé ma a dè sǎ, áni gǎ ó zǎnɔ ũ, áni gǎ zò blewere. ¹⁰ Akū Filisitini pìi èra à pì: Maten kùsere biri Isaraila zǎkarinɔa gbāra. Á gbē wetemene de ò zǎ ká kù kǎo. ¹¹ Kù Solu kù Isarailanɔ a yā pìi mà ní pínki, ò bídi kè, swèe kèngu.

¹² Dauda bi Eflata gbē Yese néme. Yese bi Betilihamu kù à kù Yudanɔ bǔsun gbēme. Á négǎgbēnɔ ì gbēnɔn sǎraakǎ. Solu gǎra à zǎkǎ kù à zǎ kù manamana. ¹³ A né gbāna gbēnɔn aakǎnɔn kù zǎlan kù Soluo. A daudu tón Eliabu, a plade tón Abinadabu, a aakǎde tón Sama. ¹⁴ Daudame Yese né kpede ũ. A vǎni pìnɔ té Solui, ¹⁵ ama Dauda di gé Solu kīnaa à era à su Betilihamu a de sǎnɔ dǎ. ¹⁶ Filisitini pìi di bo à a zǎda mǎne kǎnkǎ kù ɔkǎsio ari gǎra bupla.

¹⁷ Zǎkea Yese pìi a né Daudane: Ì ése kpatana kpēne do dí kù burodi mèn kuri dínɔ sé Ì géo n vǎninɔne likalika ní bǔran. ¹⁸ Ì gǎsi mèn kuri dínɔ sé Ì kpá Ì gǎ gbē zǎkǎa. Ì gé Ì ní gwa, tó ò aafia, Ì su kù sèdaao kù ò kun aafia. ¹⁹ Ò kù kù Soluo kù Isarailanɔ pínki Ela guvuten, òten zǎ ká kù Filisitininɔ.

²⁰ Dauda fùte kǎnkǎkǎnkǎ, à a sǎnɔ tò kù sǎdǎri pǎndeo. Á a aso sè, akū à dà zén lákū Yese òare nà.

Kū à kà zìkarinɔ̀ bùran, à sù à lè òtɛn gé zìlan, òtɛn wiki gbāna lé. ²¹ Isarailanɔ̀ kū Filisitininɔ̀ ten soru ke ò are dɔ̀kɔ̀a. ²² Akū Dauda a aso nà pódákpāriine a ɔ̀ĩ, akū à bàa lè à gèe zìlan. À a vìninɔ̀ lè gwe, akū à fɔ̀ kpàmmā. ²³ Kū àtɛn yā o kúnwo, Filisitininɔ̀ gɔ̀sa gbāna Gɔ̀laya, Gata gbě̀ bò Filisitini zìkarinɔ̀ té, à èra à fùtè kū a yā pìio. Dauda yā pìi mà. ²⁴ Kū Isarailanɔ̀ a è, swèè kèngu, ò lèkɔ̀a ní pínki. ²⁵ Òtɛn okɔ̀ne òtɛn pì: Ádi gɔ̀gbě̀ pì e à bòroo? Tó à bò, àdi kùsɛɛ biriwáme. Gbě̀ kū à a dè, kína ni ade gba aruzekɛ zɔ̀kɔ̀, ani a gba a nénɔ̀gbě̀ dɔ̀ nɔ̀ ũ, akūsɔ̀ a bedenɔ̀ ni be'ogɔ̀ kpá doro.

²⁶ Akū Dauda gbě̀ kū ò zena a sarenɔ̀ là à pì: Bón oni ke gbě̀ kū à Filisitini pì dè à Isarailanɔ̀ bò wé'i gūnnɛɛ? Dín Filisitini gyɔ̀fɔ̀rɔ̀de pì ũ, gbasā àtɛn kùsɛɛ biribiri Luda Wèndide zìkarinɔ̀aa? ²⁷ Akū ò pìne lákū gbě̀nɔ̀ ten o nà: Len oni ke gbě̀ kū à a dène lé. ²⁸ Kū a vìnì zɔ̀kɔ̀de Eliabu mà Dauda ten yā o kū gbě̀nɔ̀, a pɔ̀ fèi à pì: À kè dera n su laa? Dín n sã fíti nɔ̀ tònɛ gbárannan? Má n karambaani kū n nèse vānio dɔ̀. N su zì gwamɛ. ²⁹ Dauda pì: Bón ma kèe? Bee yā mani oroo? ³⁰ Akū à kpɛ̀ dònɛ, à gèe à yā dokɔ̀nɔ̀ pìi là gbě̀ pāndea. Lákū gbě̀ káaku òne nà, len ò òne lé dɔ̀. ³¹ Ò yā kū Dauda ò pìi gbà Solunɛ, akū à a sisi.

³² Kū Dauda sù, à pì Solunɛ: Gbèke sún tó swè kèagu Filisitini pì yā musuro. Makū n zòblerii, mani gé zì ká kāao. ³³ Akū Solu pìne: Ìni fɔ̀ n gé zì ká kū Filisitini pìioro. Né fítimɛ n ũ. Gɔ̀gbě̀ pì sɔ̀ bi zìkariime zaa a kefennakɛgɔ̀rɔ̀a. ³⁴ Akū Dauda pìne: Makū n zòblerii, makū mé madìgɔ̀ ma de sãnɔ̀ dā. Tó músu ke mani sù à sã kù kpàsan, ³⁵ madì a

gbese mà a gbẽ mà sã pì bo a léi. Tó à èra kũmao, akũ madì a kũ a lékásáa mà gbẽ mà de. ³⁶ Makũ n zòblerii, ma músuu dè, ma mani dè. Filisitini gyɔfɔɔde pì ni gɔ lán pɔ pìnɔ bà, zaakũ àten kùsee biribiri Luda Wèndide zìkarinɔamε. ³⁷ Dauda èra à pì: Lákũ Dikiri ma bo músu kũ manio léi nà, len ani ma bo Filisitini pì ɔĩ ε. Akũ Solu pìnε: Ñ gέ! Dikiri gɔ kú kũnwo.

³⁸ Solu a zìka'uta dànε à a mògotē fùraa kùnε, akũ à a mò uta dànε. ³⁹ Dauda Solu fēneda lòko zìka'uta pìia. Kũ à nà táa, akũ à fù, zaakũ adi dónε keoro. Akũ à pì Solunε: Mani fɔ mà gé kũ pɔ pìnɔro, zaakũ mádi dónε keoro. Akũ à pɔ pìnɔ bòte pínki à kàte. ⁴⁰ À a gòo sè, akũ à gèε à gbè pɔɔpɔɔ sète swaween mèn sɔoro à kà a sādábɔkɔn. Akũ àten na Filisitini pìii, à a gbèmba kũna.

⁴¹ Akũ Filisitini pì ten na Daudai, a sēgbakoseri ten táa o a are. ⁴² Kũ à Dauda gwà, à è né fíti tēra manamε, akũ à dɔkè kãao ⁴³ à pìnε: Gbēdan ma ũ, akũ n gbasa nten sumai kũ gòoo yá? Akũ à a kà kũ a tãna tóo. ⁴⁴ Akũ à èra à pì: Ñ namai n gwa, bãno ni n ble, nõbo pāsĩno ni n só. ⁴⁵ Dauda pìnε: Fēneda kũ sári lèketεεo kũ sári sōnteon nten suomai. Makũ sɔ, Dikiri Zìkaride Isarailanɔ Luda kũ n kùsee bìribiria tón maten suomma. ⁴⁶ Dikiri ni n namenε ma ɔĩ gbãra. Mani n de mà n mì zɔ, mani Filisitini zìkarinɔ gènɔ kpá bãnoa kũ nõbo pāsĩnoo gbãra ò só, andunia ni dɔ kũ Luda kú kũ Isarailanɔ. ⁴⁷ Gbē kũ ò kakarana lanɔ ni dɔ kũ Dikiri di zì ble kũ fēnedaο ke kũ sárioro. Dikiri mé a zì gbãna vĩ, ani á nawere ó ɔĩ.

⁴⁸ Gɔro kũ Filisitini pì ten na Daudai àten su, akũ

Dauda bàà lè àtèn su gu kũ oni zĩ kán. ⁴⁹ Akũ à ɔ dà a bòkɔn à gbèè bò à dà a gbèmban. Kũ à Filisitini pìi gbáò, akũ à a pà a area. Gbèè pìi vlè a are pìi gũn, akũ à lète a gbèrea. ⁵⁰ Gbèmbaan Dauda zĩi blèo Filisitini pìia. À a pàò à nè, bee fèñeda à kũnaro. ⁵¹ Akũ à bàà lè à gèè à zèala, à a fèñeda wòto a kpén à a dè à a mì zòo. Kũ Filisitini ɔ è n gɔsa gbàna pìi gà, akũ ò lèkɔa. ⁵² Akũ Isarailan ɔ kũ Yudan ɔ pèteñyĩ kũ wikio, ò pèrĩma ari Gata bĩnilèa kũ Èkerɔnu bĩnilèo. Gbè kũ ò n dèdèno gèno gò katena sèna zaa Saraimu zén ari Gata kũ Èkerɔnuo. ⁵³ Kũ ò sù kũ pèna Filisitini ɔ aao, akũ ò n bùra póno nàkɔa ò tàò. ⁵⁴ Dauda Filisitini pìi mìi sè à gèèo Yurusalèmu, à a gòkèbɔno kàte a kpén.

⁵⁵ Gɔro kũ Dauda tèn na Filisitini pìii, Solu tènì a gwa, akũ à a zĩkarino gbè zòkɔ Abana là à pì: Dí néme négɔgbè pì ũu? À wèa à pì: Kína, kũ n kunnaao, má dɔro. ⁵⁶ Akũ kína pì: N gbeka n ma dí nèn kèfenna pì ũ. ⁵⁷ Kũ Dauda sù kũ Filisitini pì dènaao, Abana a sè à gèèo Solu kĩnaa, à Filisitini pìi mì kũna. ⁵⁸ Akũ Solu a là à pì: Kèfenna, dí néme n ũu? À wèa à pì: N zòbleri Yèse, Bètilihamu gbè néme ma ũ.

18

Solu gɔbakpana kũ Daudao

¹ Kũ Dauda yā ò kũ Soluo à làka, akũ Yonatā gbèenna kpà káao à yei lán a zĩda wèndii bà. ² Zaa zĩ birean Solu a díte a bea, adi we à tá a de bea doro. ³ Yonatā yā yĩ káao kũ à yei lán a zĩda wèndii bà yāi. ⁴ Akũ à a arukĩmba kũ à dana bò à a gbà kũ a

zìka'utao kũ a fēnɛdao kũ a sáo kũ a asaao. ⁵ Gu kũ Solu Dauda gbàren zì ká pínki, àdi sa'a keme, akũ à a dìte zìkarinɔ gbē zōkō ũ. A yā dì ke gbē sīnda pínkine nname kũ Solu ìbanɔ ñ pínki.

⁶ Kũ zìkarinɔ ten su Dauda Filisitini pì denaa gbera, nɔgbēnɔ bò Isaraila wētenɔ gūn pínki, ò gèe da ñ kína Solule, òten lè sí òten ũ wā, òten gāgā lé òten ponna ke òten sèkere pá. ⁷ Òten lè sí òten dɔkōne, òten ũ wā òten pi:

Solu gbēnɔ dède wàa sɔsɔro,

Dauda sɔ dúbu leu ũgbangba.

⁸ Yā pìi kè Solune ñni manamana, akũ a pɔ fè à pì: Ò dúbu leu ũgbangba kpà Daudaa, makũ sɔ wàa sɔsɔro. Kpata mé à gō à sí sà. ⁹ Zaa zì birean à nèsegbāa kpà kãao.

¹⁰ Kũ gu dò, akũ Luda tò Solu tãna pāsī pìi dia, àten yā ya a kpén, akũ Dauda a mɔrɔ sè, àten lé lákũ àdi lé nà. Solu a sári kũna, ¹¹ akũ à a gbào, àten da áni Dauda páo de à nakōa kũ gbliio. Akũ Dauda a zīda gbàtene gèn pla. ¹² Solu ten vīna ke Daudane kũ Dikiri kú kãao akūsɔ à pā kpàai yāi. ¹³ Akũ à pè Daudaa a kia, à a dìte zìkari gbēnɔn wàa sɔronɔ gbē zōkō ũ. Àkũ mé àdigō téñne are zìlan. ¹⁴ Gu kũ à gèen pínki àdi sa'a keme, kũ Dikiri kú kãao yāi. ¹⁵ Kũ Solu è àdigō sa'a le, akũ à vīna kène de yāla. ¹⁶ Isarailanɔ kũ Yudanɔ sɔ ò ye Daudai ñ pínki, kũ àdigō téñne are zìlan yāi.

¹⁷ Akũ Solu pìne: Mani ma nénɔgbē káaku Meraba kpámma nɔ ũ. Ñ wórɔgɔ ke ñ Dikiri zì kámene. Zaakũ Solu laasun lè à pì: Mani ɔ kearo, Filisitininɔ

mé oni a de. ¹⁸ Akū Dauda pìne: Dín ma ũu? Dín ma bedeno kū ma de burino ũ kū mani gbasa mà gō n anzure ũu? ¹⁹ Kū Meraba kà ò a kpá Daudaa, akū Solu a kpà Meola gbē Adarielia.

²⁰ Solu nénogbē Mikala ye Daudai. Kū ò yā pì ò Solune, à kène nna ²¹ à pì: Mani a kpáame, ani gōne tankute ũ, Filisitininò ni a de. Akū à pì Daudane: Īni ma né pānde e ò sé sà. ²² Akū à pì a ibanone: À yā o Daudane asiri gūn, à one a yā kàmagu akūsò ma ibanon yei ní pínki. À ma nénogbē sé. ²³ A ibanò yā pì dà Daudane a sān, akū à pìñne: Gōna kína né zā ũ bi yā aragan yá? Takasideme ma ũ, dí mé à ma dō? ²⁴ Kū Solu ibanò sù, ò Dauda yā pì bābane. ²⁵ Akū Solu pì: À one má ye anzure pōkeiro, séto à fina bomene ma ibere Filisitininò, à sumene kū ní gyoforono mèn basoro. Àten da Filisitininò ni a deme.

²⁶ Kū ìbaa pìno yā pì bàba Daudane, gōna kína né zā ũ kène nna sà. Ari no pì ségoro gō gé ká, ²⁷ Dauda kū a zìkarino fùte ò gèe ò Filisitininò dède gbēnon wàa do, akū à sù kū ní gyoforono à kpà kínaa pínki, de à le à gō a né zā ũ yāi. Akū Solu a né Mikala kpàa no ũ. ²⁸ Kū Solu è le, à dō kū Dikiri kú kū Daudao akūsò a né Mikala yei, ²⁹ akū a vīnakenanee kàra, à gō a ibere ũ ari à gèe gào. ³⁰ Goro kū Filisitini kínano ten botè ò gé zì ká, Dauda dì sa'a le de Solu ìba kparanola, akū à tó bò manamana.

19

Solu wetena à Dauda de

¹ Solu ò a né Yonatãne kũ a ìbano ñ pínki ò Dauda de. Ama Yonatã yei manamana, ² akũ à a gbà laakarìi à pì: Ma de ten wete à n de. Ngõ n zĩda kũna dõ zia kɔnkɔ. N̄ uteki wéte ngõ kun. ³ Mani bo wéte kpe kũ ma deo, óni ze gu kũ n uten. Mani n yã one. Lákũ à òmenne nà, mani onne.

⁴ Akũ Yonatã gèe à Dauda mana bò a denne à pì: Baa, òsun yã vāni ke n zòbleri Daudanero, zaakũ adi vāni ke kennero. A yākenano àre vīnne manamana. ⁵ Kũ à Filisitini pìi dè, à gì a wèndiime, akũ Dikiri tò o zĩ zōkō blè ó pínki. N è, akũ n pò kè nna. Bó yã mé à tò ñ ye ñ yã vāni ke taarisaride pīine ñ a de pāa? ⁶ Solu a yã mà, akũ à yã sè à pì: Kũ Dikirio oni a dero. ⁷ A gbera Yonatã Dauda sīsì, à yã pìi bàbane pínki, akũ à gèe kũ Daudao Solu kīnaa, akũ àten zĩ kene lán a zĩ bà.

⁸ Zĩi èra à fùte, akũ Dauda gèe zĩ ká kũ Filisitininɔ. À sīngu à zĩi blèmmá búgubugu, akũ ò bàa lène.

⁹ Dikiri tò Solu tãna pāsī pìi èra à dìa gɔrɔ kũ à vutena a kpén. À a sári kũna, akũ Dauda teni a mɔrɔ léne. ¹⁰ Solu wète à Dauda páo de à a nakōa kũ gbìio. Kũ à gbàtene, akũ sári pìi gèe à gbìi pà. Gwāani birean Dauda bàa lè à tà.

¹¹ Akũ Solu gbēnɔ zĩ Dauda bea, de ò a dādā ò a de kɔnkɔ, akũ a nano Mikala a gbà laakarìi à pì: Tó ñdi bàa sí gwāanialaro, oni n de zia. ¹² Akũ Dauda bò wondoo gūn, Mikala a gbàre kũ bàao zĩte, akũ à bàa lè à gè zéla. ¹³ Akũ Mikala tãna sè à wùte gádoa, à blè bára sè à kù tãna pìi mìla, akũ à biza kùala. ¹⁴ Kũ Solu gbēnɔ zĩ ò Dauda kũ, Mikala pì à gbānaro. ¹⁵ Akũ Solu èra à gbēnɔ zĩ Dauda gwa à

pìinne: À a sé kũ a gádoo leelee, à su kãaomene de mà a de. ¹⁶ Kũ ò gè kpén, tãna pìin ò è gádoa, blè bára kú a mìla. ¹⁷ Akũ Solu Mikala là à pì: Bóyãì n bo ma kpe n ma ibere gbàre à pìtima lee? Mikala wèa à pì: À pìmene mà tó à gè zéla. Tó ma gi, áni ma de.

¹⁸ Kũ Dauda bàa lè à gè zéla, à gèe Samuéli gwa zaa Rama. À yã kũ Solu kèare bàbane pínki, akũ ò gèe ò vùte Nayo leelee. ¹⁹ Kũ ò ò Solune Dauda kú Nayo zaa Rama, ²⁰ akũ Solu gbẽno zì ò a kũ. Kũ ò kà gwe, ò lè annabi gã ten dede, Samuéli kú ñ té ñ don'arede ũ. Akũ Luda Nini sù zìrii pìnoa, òten dede se. ²¹ Kũ ò ò Solune, akũ à gbẽ pãnden zì, akũ ò dède le se. Solu èra à gbẽno zì à gèen aakõde, akũ ò dède le se do. ²² Akũ Solu pìi fùte àten gé Rama a zìda sà. Kũ à kà lògo zõkõ kũ à kú Seku sare, à gbẽno là à pì: Samuéli kũ Daudao kú mámee? Akũ ò pìne: Ò kú Nayo zaa Rama. ²³ Kũ àten gé gwe, akũ Luda Nini sù bee àpiia se, àten gé àten dede, ari à gèe à kao Nayo zaa Rama. ²⁴ À a pókasanò pìtiawa, à dède Samuéli wára. Zì birea fãnantè kũ gwãanio pínki àdigõ wutena punsimè. À yã mé à tò òdi pì: Solu kú annabinò té do see?

20

Dauda kũ Yonatão

¹ Dauda bò Nayo zaa Rama, à bàa lè à gèe à Yonatã lè, akũ à a là à pì: Bón ma kèe? Dà kpaten ma kèe? Yã vãni kpaten ma kè n denè kũ àten wete à ma dee? ² À wèa à pì: Gyam! Ìni garo. Ñ gwa, ma de digõ yãke ke à gí damene ma sãnyĩro, yã zõkõ ke a fítinnan yá. Ma de nigõ yã dí taka ke à gí omenei yá?

Lenlo! ³ Akū Dauda pì dɔ: N de dɔ sãnsãn kũ ma n pɔnna è. Abire yãin adi tó n yã pìi màro, de n pɔ sún yakaro yã. Kũ Dikiri kunnao kũ n kunnao má kú ga léime. ⁴ Akū Yonatã pìne: Pó kũ n yei pínki mani kenne. ⁵ Akū Dauda pìne: Ñ gwa, mɔ dufu dikpeme zia. À kũ mà vute mà pɔ ble kũ kínaome. Ñ tó mà gé mà ute sènte ari ziando ɔkɔsi. ⁶ Tó n de ma gbeka, ñ pine ma zé gbèkamma mà gé ma be wètea Bètilihamu likalika, kũ ma bedeno pínki ten sa kũ òdi o wè kũ wèo o gwe yã. ⁷ Tó à pì à mana, manigɔ aafia, ama tó a pɔ fè manamana, ñgɔ dɔ kũ yã vãnin à zèo à kemene gwe. ⁸ Ñ gbèke ke makũ n zòbleriine, zaakũ n yã yì kũmao kũ Dikiri dɔnaome. Tó má taari vî, ñ ma de n zîda. Ñsun ma kpá n dearo. ⁹ Akū Yonatã pì: Gyam! Tó má dɔ kũ ma de zèo à vãnin kenne, de mani onneroo? ¹⁰ Akū Dauda a là à pì: Tó n de sù à yã pãsi ònne, dí mé ani omene? ¹¹ Akū Yonatã pìne: Ñ mɔ ò gé sènte. Akū ò bòte ò gèe sènte ñ pla.

¹² Akū Yonatã pì: Ma sî kũ Dikiri Isarailano Ludao, ari ziando mandara'i mani ma de yɔ mà gwa. Tó n yã kène, mani légbázã kenne. ¹³ Tó ma de ye à vãnin kenne sɔ, akū mádi légbázã kenne ma n gbare n ta aafiaro, Dikiri yã kemene pãsi pãsi. Dikiri gɔ kú kũwo lákũ à kú kũ ma deo yã nà. ¹⁴ Lákũ má kú kũ wèndiio nà ñ gbèke kemene lákũ Dikiri di kéne nà, kũ òsun ma deo yã. ¹⁵ N gbèke sún laka kũ ma bedeno zikiro, bee tó Dikiri tò n iberenò laka andunia gũn. ¹⁶ Len Yonatã yã yì kũ Daudao le, akū à pì: Dikiri fîna bonne n iberenɔa. ¹⁷ Akū Yonatã tò Dauda èra a la dàare dɔ a yeina yã, zaakũ à yei lán

a zīda wēndii bàme.

¹⁸ Akū Yonatā pìne: Mɔ dufu dikpe kun zia. Tó odi gbēke e n vutekinlo, oni n gbekame. ¹⁹ Ziando ñ gé ñ ute gu kū n uten yā pì naana ɔɔɔ, ñnigō kú gbè kū à de zīte lé sèeda ũ sare gwe. ²⁰ Mani kà zu gbèe pìi sare wén aakō lándō maten pò gbā bà, ²¹ mani nēgōgbē ke zī à gé kàa pìnɔ wete. Tó ma pìne, kànɔn kú a kpe, à sète à mó, ñ mó, ma sì kū Dikirio ñnigō aafiamε, kari yā kunlo. ²² Tó ma pìne kànɔn kú a are sō, ñ gé, zaakū Dikiri mé à n gbare. ²³ Yā kū o yì kū kōo sō, Dikiri mé anigō de yā pìi sèedade ũ ɔɔɔ sīnda pínki.

²⁴ Akū Dauda gèe à ùte sèn. Kū mɔ dufu bò, kína vùte de à pò ble. ²⁵ À vùte a vutekia gbli sare. Yonatā vùte a are, Abana kú a sare. Dauda vuteki sō, gbēke kú gwero. ²⁶ Solu dí yāke o zī birearo, zaakū àten da yāke mé à a lè, gbāsī nàame, abirekū mé à gine. ²⁷ Kū gu dō mɔ ɔɔɔ plade zī, Dauda vuteki da korime, akū Solu a né là à pì: Bóyāi Yese né dí su pò ble gīa kū gbāraoro? ²⁸ Akū à pìne: À zé gbèkama à pì áni gé Betilihamu. ²⁹ À pì mà tó à gé, zaakū a bedenɔ ten sa o wete pìi gūmme, akū a vīni piare à mó. À pì tó à kèmenε, mà a gbare à gé a vīnino gwa. À yā mé à tò adi su pò ble kūnworo. ³⁰ Akū Solu pò fè Yonatāi à pì: Né fayasari sāgbānade! Má dō kū n ze kū Yese néome. N wé'i dà n zīdaa kū n dao. ³¹ Tó Yese né pì gō kú kū wēndiio, ñni le ñ kpata blero. Ñ gbēno zī ò a kū ò su kāaomεε tera. À gàn gwe. ³² Akū Yonatā a là à pì: Bó yā mé à tò ani gaa? Bón à kèe? ³³ Akū Solu Yonatā gbā kú sario de à le à a de, akū Yonatā dō sà kú a de zè kú Dauda denaome.

³⁴ Yonatā fùte à gò póblea kũ pɔfɛo, adi pò ble mo gɔɔ plade pì zĩro, zaakũ a nèsɛɛ yàka Dauda yã musu, kũ a de a dìte gbɛ futa ũ yã.

³⁵ Kũ gu dò, Yonatā bò à gɛɛ Dauda le gu pìn. Négɔgbɛ ke téi. ³⁶ Akũ à pì né pìine. N baa lé n gé zà dire. Tó ma kà zù, n wete. Kũ né pìi baa lè àten gé, akũ Yonatā kaa zù a mìla. ³⁷ Kũ né pìi kà gu kũ Yonatā kaa pèten, akũ à lé zù né pìi à pì: Kaa pìnɔn kú n arɛ dire. ³⁸ Akũ Yonatā èra à lé zù dɔ à pì: N gé likalika, n̄sun zɛro. Akũ né pìi kaa pìnɔ sète à sùo a dikiriine. ³⁹ Né pì dí yã pì d̄ɔro, sé Yonatā kũ Daudao. ⁴⁰ Akũ Yonatā a ḡkɛbɔnɔ kpà né pìia à pì: N sí n táo bɛ.

⁴¹ Kũ né pìi tà, Dauda fùte gbè kpɛ à sù à kùte Yonatāne ḡn aakɔ à wùte a gberɛa. Akũ ò lé pèkɔa ò ɔò dò n̄ pla n̄ pínki, Dauda pò mé à kè z̄k̄ɔ. ⁴² Akũ Yonatā pìne: N tá aafia, zaakũ o yã sè kũ Dikiri tóo o pì, Dikirime ó sèedade ũ ma burinɔ kũ n burinɔ dagura ari gɔɔ s̄inda pínki. Dauda bò gwe, akũ Yonatā èra à tà bɛ.

21

Dauda kunna Nɔbu

¹ Kũ Dauda ten gé sa'oriki Aimeleki k̄inaa Nɔbu, Aimeleki pìi bò à gɛɛ à daale. Vĩna a kũ, akũ à a là à pì: Bó mé à tò n̄ten kure ndo, gbɛke kú k̄unworoo? ² Dauda wèa à pì: Kína mé à z̄i d̄amene, à pì m̄asun tó gbɛke yã kũ a d̄itemene à ma z̄i mà ke d̄ɔro. Akũ o gu d̄ak̄ɔne kũ ma ibanɔ ò domene arɛ. ³ Póble kpaten n̄ v̄i la teraa? N̄ ma gba burodi m̄en s̄ɔro kes̄ó pò kũ n̄ v̄i pínki. ⁴ Akũ sa'oriki pìi pì: Burodi p̄a kunlo, séde

pó kũ ò kàte Ludane baasiro. Tó n gbẽno dí kakara kũ nɔgbẽoro, mani kpámma. ⁵ Akũ Dauda pìne: À de le kò, ó ó zĩda kũna nɔgbẽno yã musu, lákũ odì ke nà gbasa ò da zĩkazen. Ma gbẽno mènɔn gbāsĩro. Bee goro kũ óten poyeina táa o, òdigõ gbāsĩro, atẽnsa tá kũ óten o gbāra. ⁶ Akũ sa'oriki pìi Luda burodii sè à kpàa, zaakũ burodi ke kú gwero, sé pó kũ ò kàte Ludane. Òdi burodii pì sé Dikiri areme, akũ òdi a lilin ke kũ burodi dufuo.

⁷ Solu ìbanɔ doke kú gwe goro pìia, a tón Doegi. Edomu burime, akũ mé à Solu sādārikina ũ. ⁸ Akũ Dauda Aimelēki là à pì: N sári ke fēneda vī la yá? Mádi le ma a fēneda ke gōkebɔ ke sèro, zaakũ kina zĩ pìi dāmenē likalikamē. ⁹ Sa'oriki pìi wèa à pì: Filisitini kũ n dè Ela guvuten Gɔlaya fēneda kú la. À kú uta lokomma kpe, biza fifia. Tó n yei, n sé, zaakũ a pānde kú la doro, séde abirekũ. Akũ Dauda pì: N kpáma, a sára kunlo.

Dauda ìadeyāno kekēnaa

¹⁰ Dauda bàa lè Solune zĩ birea, à tà Gata kina Akisi kīnaa. ¹¹ Akũ Akisi ìbanɔ pìne: Isarailano bùsu kina Daudan díroo? Àkūme òdi ũ wā ò lè sí a yā musuroo? Òdi pi:

Solu gbẽno dèdè wàa sɔsɔro,
Dauda sō dúbu leu ũgbangba.

¹² Yã pì Dauda kù gbāna, àten vīna ke Akisine manamana. ¹³ Akũ à a zĩda lite, àten ìadeyāno kekē n wára. À ɔgbe gātegate bīni zé gbānoa, à tò lé'i dà a lékāsāa. ¹⁴ Akũ Akisi pì a ìbanone: À gwa! Gbē pì bi ìademe. Bóyāin a a sè a su kāao ma kīnaaa? ¹⁵ Ìadeno

kìamamεε, akū a gbē pìi sè a su kãao ma kīnaa de a ñadeyãno kekεmεne yá? Anì le à gē ma onno.

22

Solu Nɔbu sa'orino dedεnaa

¹ Dauda bò gwe à bàa lè, à gèε à gè Adulamu gbèwεεn. Kū a vīnino kū a de bedeno a baaruu mà, ò gèε ò a lè gwe. ² Yā'ūmmadenɔ kū fīnadenɔ kū gbē kū yā dì keńneronɔ kàkarai n pínki, akū à gò n gbē zōkō ũ. Ò kà gbēnon wàa pla taka bà. ³ Bona zaa gwe Dauda gèε Mizipa, Mɔabuno busun, à pì Mɔabu kınane: Ñ ma de kū ma dao gba zé ògō kú kúnwo ari mà dō lākū Luda ñi kemεne nà. ⁴ Akū à n tó kū Mɔabu kınao gwe. Ò kú kãao gɔɔo kū Dauda kú sèntepɔɔtu. ⁵ Abire gbera annabi Gada sù à yā ò Daudane à pì: Ñsungō kú sèntepɔɔtu doro. Ñ era ñ tá Yudano busun. Akū à fùte à gèε Ereti líkpen.

⁶ Zíkea Solu vutena sãma lí gbáru Gibea s̄s̄ĩa. À a sári kūna, a ibanɔ likai n pínki. Akū à mà ò Dauda kū gbē kū ò kú kãaonɔ kúki d̄. ⁷ Akū à pì a ibaa pìnɔne: Ákōno Biliaminu burino, à ma yā ma á pínki. Yese né ni burano kū geepi búno kpááwa yá? Anì á díte zìkari gbēnon wàa sɔsɔro ke gbēnon basɔsɔronɔ gbē zōkōno ũ yá? ⁸ Á pínki a lé kpàkūsūmaimε. Kū ma né yā yì kū Yese néo, á gbēke dí omenero. Á gbēke dí ma wēnda gwaro. Ádi damεne ma sãn kū ma né ma ibaa pìi nèseε fùte àgō ma wete à ma de, lākū àten ke nà teraro. ⁹ Edomu buri Doegi kú kū Solu ibanɔ gwe, akū à pì: Ma Yese né è, à sù Aitubu

né Aimeleki kīnaa Nɔbu. ¹⁰ À yā gbèkanε Dikiria, akū à zànaa kpàa kū Filisitini buri Gɔlaya fēnedao.

¹¹ Akū kīna gbēnɔ zī ò sa'oriki Aimeleki sísi kū a de bede kū ò de sa'orinɔ ũ Nɔbunɔ n pínki. Akū ò sù kīna kīnaa n pínki. ¹² Akū Solu pìne: Ñ sã kpá n ma, Aitubu né. À wèa à pì: Ma sã wè, Baa. ¹³ Akū Solu a là à pì: Bóyáin mɔkɔn kū Yεε néo a lé kpàkūsūmaii? Bóyáin n pòble kpàa kū fēnedao? N yā gbèkanε Ludaa, de à futemai àgɔ ma wete à ma de, lákū àten ke nà tera. ¹⁴ Aimeleki wèa à pì: N ìbanɔ té pínki, dí mé à náani vī à kà Dauda ũu? N né zāme, n zīda dogarinɔ kīname. À tó bò n bea. ¹⁵ Mádi gbekane Ludaa yāroo? Kai! Baa, ñsun yā dí makū n zòbleriario ke ma de bedenɔ, zaakū má yāke dɔ yā pii musuro, bee fiti. ¹⁶ Akū kīna pìne: Ìni game, mɔkɔn kū n de bedenɔ n pínki. ¹⁷ Akū à ò dogari kū ò kú gwenɔne à pì: À fute à Dikiri gbàgbarinɔ dede, zaakū n ɔ kú Dauda yāmmε. Ò a bàasina yā dɔ, akū odi omenero. Ama a ìbaa pìnɔ dí we ɔ sè ò Dikiri gbàgbarii pìnɔ dèdero. ¹⁸ Akū kīna pì Doεgine: Ñ fute n sa'ori pìnɔ dede. Akū à fute à n dede gɔnɔ. À sa'o'utadarii pìnɔ dède gbēnɔn basiikɔ awεεɔɔro. ¹⁹ Akū Solu era à sa'orii pìnɔ wete Nɔbudenɔ dède dɔ, gɔgbēnɔ kū nɔgbēnɔ kū né gbānanɔ kū nékpāntēnɔ kū zùnɔ kū zaakinɔ kū sãnɔ. Ò n dede kū fēnedao n pínki.

²⁰ Akū Aimeleki né ke pìtirímma, a tón Abiata. À bàa lè à gèè à nà Daudai. ²¹ À pì Daudanε, Solu Dikiri gbàgbarinɔ dède n pínki. ²² Akū Dauda pìne: Kū ma Édɔmu buri Doεgi è gwe zī birea, má dɔ sãnsãn kū ani o Solunε. Ma yāin ò n de bedenɔ dède n pínki.

23 Ñgõ kú kúmao. Ñsun tó vīna n kūro. Gbē kú àteni n wete à n de teni ma wete à ma de se. Yāke ni n le ma ɔ̃ro.

23

Dauda Keiladenɔ surabanaa

1 Ò ò Daudanɛ ò pì: Ñ gwa, Filisitininɔ ten zì ká kú Keiladenɔ, òteni ñ pówenɔ nakɔa. 2 Akú Dauda gbèka Dikiria à pì: Mâ gé mà léte Filisitini pìnɔan yá? Akú Dikiri pìne: Ñ gé ñ léterímma ñ Keiladenɔ sura ba. 3 Akú Dauda gbēnɔ pìne: Lákú vīna teni ó kú Yudanɔ b̀usun la nà, óni f̃ ò gé ò zì ká kú Filisitininɔ Keila yá? 4 Dauda èra à gbèka Dikiria dɔ, akú Dikiri pìne: Ñ fute ñ gé Keila, zaakú mani Filisitininɔ nannɛ n ɔ̃. 5 Akú Dauda gèe Keila kú a gbēnɔ, à zì ká kú Filisitininɔ, akú à ñ pókādenɔ sirmma. À Filisitininɔ dède dasidasi, akú à Keiladenɔ sura bà. 6 Kú Aimeleki né Abiata bàa lè àten gé Dauda kīnaa yā, à a sa'o'uta kūna, akú à gèe Keila.

Solu petena Daudai

7 Kú Solu mà Dauda gèe Keila, à pì: Luda g̀ime, akú à a nàmenɛ ma ɔ̃, zaakú à a zīda t̀ata wete b̃nide g̀umme. 8 Solu a z̀ikarinɔ k̀akara ñ p̀inki, de ò gé Dauda kagura ke kú a gbēnɔ zaa Keila. 9 Kú Dauda mà Solu teni a ṽani kp̀akūsū k̀aao, akú à pì sa'ori Abiatanɛ à ḿ kú sa'o'utao. 10 Akú Dauda pì: Dikiri Isarailanɔ Luda, makú n z̀òbleri ma mà Solu ten zé wete à su Keila à wete d̀ikīna kakate ma yāi. 11 Keiladenɔ ni ma kp̀aan yá? Solu ni su la lákú ma mà ǹan yá? Dikiri Isarailanɔ Luda, ñ o makú n z̀òbleriine. Akú Dikiri pìne: Ani su. 12 Akú Dauda a là dɔ: Keiladenɔ ni ma kp̀aa kú ma gbēnɔn yá? Akú

Dikiri pì: Oni á kpáame. ¹³ Akū Dauda kū a gbēno fùte, ò kà gbēnon wàa aakõ taka bà. Kū ò bò Kēila, akū òten gé gu kū guo. Kū Solu mà Dauda bò Kēila, adi gé gwe doro.

¹⁴ Dauda kú zeki gbānan gbárannan Zifi bùsu s̄is̄iden. Lákū gu dìgõ dõ nà Solu dìgõ a wete à de, ama Luda dí Dauda nanε a òĩro. ¹⁵ Goro kū Dauda kú Zifi bùsu líkpen, à mà Solu kū a gbēno ten su a de. ¹⁶ Akū Solu né Yonatā fùte à gèe à Dauda lè zaa líkpe pìn, à a gbà swèε kū Luda tóo. ¹⁷ À pìnε: Ñsun tó vīna n kūro, zaakū ma de ni le à ò nammaro. Mòkōn mé ĩni kí ble Isarailanõa, makū s̄õ manigõ de n plade ũ. Ma de pì abirekū dõ se. ¹⁸ Akū ò yā yì kū kōo n pla Dikiri are. Dauda gò líkpen gwe, akū Yonatā tà be.

¹⁹ Abire gbera Zifidenõ gèe ò Solu lè Gibea ò pì: Dauda utena ó bùsun s̄enteperõtu. À kú líkpen Akila s̄is̄igerεei Yesimõ gènõmidõki kpa. ²⁰ Kína, goro kū n yei pínki, n su gwe, óni a kpámma. ²¹ Akū Solu pì: Dikiri arubarika daágu kū a ma wēnda gwà yāi. ²² À tá à era à soru ke. À gu kū àdi gén gbekagbeka kū gbē kū ò a èno, zaakū ma mà ò pì, a òndõ bi òndõnlo. ²³ À gbekagbeka de à le à a utekinõ dõ pínki, à era à su à ma le, de mà a yā ma s̄ans̄an, mani gé kááo. Tó à kú á bùsun gweme, mani pétei Yuda burinõ té pínki. ²⁴ Akū ò dà zén, ò dò Solunε are gena Zifi. Dauda kū a gbēno s̄õ ò kú Maõni gbárannan s̄ente Yesimõ gènõmidõki kpa.

²⁵ Kū Solu kū a gbēno ten su pétei, à a baaruu mà, akū à kipa kpi p̄iia à gèe à kú Maõni gbárannan. Kū Solu mà, akū à pétei Maõni gbárannan gwe. ²⁶ Solunõ ten taa o kpi kpe dire kpa, Daudanõ ten

táa o a kpe la kpa, òten wã òten bàa lé Solunε. Goro kũ Solu kũ a gbẽno ten lika Daudano ò ní kũ, ²⁷ akũ gbẽke sù à baaruu kpà Solunε à pì: Ñ ke likalika, Filisitininɔ sù ò lète ó bùsuua. ²⁸ Akũ Solu petena Daudaii tò, à gèε Filisitininɔ le. Abire yãì òdi gu pì sísi Kòkpaatekpi. ²⁹ Abire gbera Dauda bò gwe à gèε à wùte sèntepɔtu, gu kũ òdi pì Engedi.

24

Dauda gina Solu denaai gbèwεen

¹ Kũ Solu sù kũ petena Filisitininɔiio, ò pìne Dauda kú Engedi gbárannan. ² Akũ à Isaraila zìkarinɔ sète gbẽnon wàa gẽro à dà kũwo zén, de ò Daudano wete gu kũ òdi pì Zõno Gbèεa. ³ Kũ à kà sãno kara kũ à kú zé sare kĩnaa, à gbèwεεε è gwe, akũ à gèn à bĩnisare ke. Dauda kũ a gbẽno sɔ, ò kú gbèwεεε pìn zaa a lézekia. ⁴ Akũ Dauda gbẽno pìne: Ñ gwa, a goro gbàra kũ Dikiri pì áni n ibere nanne n ɔ ñ yã keke lán ní yei nà. Akũ Dauda fùte tεεε, à Solu arukĩmba lé zò a sare. ⁵ A gbera Dauda laasun ten wari dɔa Solu uta lé kũ à zò pì yãì, ⁶ à pì a gbẽnonε: Kai! Dikiri sún tó mà yã dí taka ke ma dikiri kũ à a kàanero. Mani ɔ kearo, zaakũ Dikiri mé à a kà kín.

⁷ Dauda kpákε a gbẽno kũ yã pìio, adi tó ò Solu dèro. Kũ Solu bò gbèwεen, àten gè zéla, ⁸ akũ Dauda bò gbèwεεε pìn, à lé zùì à pì: Ma dikiri kina! Kũ Solu lite à a kpe gwà, akũ Dauda kùte à wùte a gberεa. ⁹ Akũ à pì Solunε: Tó ò pì ma yã vãni kpákpa n musu, bó yã mé à tò ndi sí? ¹⁰ Ñ gwa! N wé è gbàra lákũ Dikiri n namεεε ma ɔ ñ gbèwεen. Ò pìmεεε

mà n de, akū ma n wēnda gwà, ma pì mani ɔ ke ma dikiriaro, zaakū Dikiri mé à a kà kín. ¹¹ Ñ gwa dí Baa! Ñ gwa, má n uta lé kūna dí! Ma n uta lé zè, ama mádi n dero. N dō sà kū má n kūna kū nèse vānioro. Mádi taari kennero, akū nteni ma wete ñ ma de. ¹² Dikiri yā gōgōwewe à fīna bommamene, ama makū mani ɔ nammaro. ¹³ Lákū ò yási zù zaa zī nà ò pì, yā vāni dì bo yāvānikerino kīnaame, mani ɔ nammaro. ¹⁴ Mòkōn Isarailano kīna, dí yāin n boo? Dín nten péteii? Gbēda gēen yá? Ke kòkò fitinna? ¹⁵ Dikiri ma yā gwa à yā gōgōwewe. À yā nna kpáma à ze kūmao à ma bo n ɔĩ.

¹⁶ Kū Dauda yā dí ò Solune à làka, Solu pì: Ma né Dauda, n kòtoon gwe yá? Akū Solu pūtā kū wikio ¹⁷ à pì Daudane: N yā nna demala, zaakū yā vānin ma kēne, akū n fīna bōmene kū a manao. ¹⁸ N yā mana kū n kēmene ò tera. Kū Dikiri ma nanne n ɔĩ, ndi ma dero. ¹⁹ Tó gbē bò a ibereea, àdi tó à tá aafia yá? Dikiri yā mana kū n kēmene gbāra fīna bonne. ²⁰ Má dō sà kū ñni gō kīna ũ, ñnigō kí ble Isarailanoa. ²¹ Ñ símene kū Dikiri tóo, kū ñni ma buri kakatero, ñni ma tó de ma de bedeno téro. ²² Akū Dauda la dà Solune. Kū Solu tà be, akū Dauda kū a gbēno era ò tà sēnteporotu.

25

Dauda kū Nabalao kū Abigailio

¹ Samueli gà, akū Isarailano kākara ñ pínki, òten ɔɔ do a ganaa musu, akū ò a vī a bea zaa Rama. Abire gbera Dauda gēe Parani sēnte. ² Maoni gbēke kun, à bokote vī Kameli gwe. Aruzekede zōkōme, à sāno

vĩ wàa gẽro kũ blẽnɔ wàa sɔɔro. Akũ à sù Kameli de à a sãno kã zɔzɔ. ³ A tón Nabala, a nãno tón Abigaili. Nɔgbẽ pìi laakari vĩ akũsɔ a kakana mana, ama a gɔ pìi gbẽke wé'i vĩro, a yãkenanɔn dɔro vĩro. Kalɛbu burimɛ.

⁴ Gɔro kũ Dauda kú sɛntɛ, à mà Nabala sù a sãno kã zɔzɔ. ⁵ Akũ à a ìbanɔ zì gbẽnɔn kuri, à pìinne: À fute à gé Nabala kĩnaa zaa Kameli, à fɔ kpáamene ⁶ à onɛ à pi: Luda n dɔ kũ aafiaao kũ n ɔnnwo kũ n gbẽnɔ ñ pínki. ⁷ Ma mà n su kũ sãkãkɛrerinɔ. Kũ n sãdãrinɔn kú kũoo, odi wari darímaro, ñ kunna Kameli gũn, póke dí kĩaímaro. ⁸ Ñ n zĩkerii pìnɔ la, oni onne. Ñ tó ma ìbanɔ n pɔnna e, zaakũ dikpe zĩmɛ. N zòblerii pìnɔ kũ makũ n néo ñ ó gba pó kũ n è.

⁹ Kũ Dauda ìbaa pìnɔ kà, ò yã pìi bàba Nabalane kũ Dauda tóo, akũ ò zèi. ¹⁰ Akũ Nabala pìinne: Dín Dauda ũu? Dín Yese né pì ũu? Zò kũ ò kè n dikirinɔa gbãranɔn dasi. ¹¹ Á ye mà a burodi kũ ma ío kũ nòbɔ kũ ma dè ma sãkãkɛrerinɔneɔ sɛte mà kpá gbẽ kũ má ñ boki dɔronɔan yá? ¹² Akũ Dauda gbẽnɔ èra ò dà zén ò tà. Kũ ò kà, ò yã pìnɔ gbãne pínki. ¹³ Akũ Dauda pì a gbẽ pìnɔne: Á baadi a fɛneda loko. Akũ ñ baadi a fɛneda lòko kũ Daudao se. Gbẽ kũ ò gèe kũ Daudaonɔ kà wàa pla taka, akũ gbẽnɔn wàa do gò kũ asonɔ.

¹⁴ À sù à lè zĩkerii pìnɔ doke gèe à ò Nabala nãno Abigailine à pì: Dauda gbẽnɔ zì ò bò sɛntɛ, ò sù ò fɔ kpà ó dikiria, akũ à pàtaíma. ¹⁵ Gbẽ pìnɔ sɔ ò yã mana kèwɛɛ manamana, odi wari dawáro. Ó kunna kũńwo sɛntɛ, póke dì sãtewáro. ¹⁶ Gɔro kũ

óten sã dã ní sare fãnantẽ kũ gwãanio pínki, òdigõ likawái lán bĩni bà. ¹⁷ Ñ laasun lé yã kũ ñni kea, zaakũ ò zèò ò yã vãni ke ó dikiriine kũ a ɔndenɔ ñ pínki. Àpi manaro, àdi gbẽ lédamma maro.

¹⁸ Akũ Abigaili burodii kàkara likalika mèn wàa do kũ sèwẽo tùru pla kũ sã kũ ò kèkɛnɔ mèn sɔɔro kũ pɔblewe kpatanaao kpɛne sɔɔro kũ geepi kàranɔ mèn basɔɔro kũ kaka né kori kàranɔ mèn wàa do, ò yì zaakinɔne. ¹⁹ Akũ à pì a zíkɛrinɔne: Àgõ do are, manigõ té á kpɛ. Adi yãke o a zã Nabalanero. ²⁰ Akũ à di a zaakia, àten kipa sìsĩa. Kũ à bò sìsì kpɛ, ò dàkare kũ Daudao, àten kipa sìsĩa se kũ a gbɛnɔ, òten su. ²¹ Dauda ten o a gbɛnɔne: Ma gbẽ pì pɔnɔ dâkpãne sɛnte pãme. Ódi a pòke séro, akũ à yã mana kũ ma kène fĩna bòmenɛ kũ a vãnio. ²² Tó ma a gõgbẽ ke tò bẽne ari gu gõ gé do, Luda yã kemene pásĩpãsi.

²³ Kũ Abigaili a è, akũ à kipa a zaakia likalika, à kùte Daudane à are pète. ²⁴ Akũ à kùte a gbá sare à pì: Baa, taari pìi gõ ma mèn do musu. Ñ makũ n zòbleri gba zé mà yã onne. Ñ sã do makũ n zòbleri yã. ²⁵ Baa, Nabala manaro. Ñsun a yã daro. À de lán a tó bàme. A tón Yõnkɔ, akũsõ yõnkɔyã òdigõ ke. Makũ n zòbleri sõ, mádi gbẽ kũ n ñ zĩnɔ ero. ²⁶ Baa, lákũ Dikiri kun akũsõ ñ kun nà, Dikiri gĩnne ñ gbẽ de ñ mɔra kárima n zĩda. Dikiri tó n iberenɔ kũ gbẽ kũ òteni n kpákpa kũ a vãnionɔ gõ lán Nabala bà. ²⁷ Tera sà Baa, ñ gba kũ makũ n zòbleri ma suonne dí sí ñ kpá n ìbanɔa. ²⁸ Ñ sùru ke kũ makũ n zòbleriio kũ ma taario do. Dikiri ni tó n burinɔ gõ kí ble gɔrɔ sĩnda pínki, zaakũ ndì zĩ ká Dikirineme,

oni a vāni ke emma zikiro. ²⁹ Bee tó gbēke fùte àten pétenyĩ à n de, Dikiri n Luda ni n wèndiba dɔ kũ m̀k̀ak̄ōanaame, ani n iberenɔ wèndi da gbèmban à zu. ³⁰ Baa, tó Dikiri yā mana kènne lákū à lé sènne nà pínki, tó à n dite Isarailanɔ gbē zókō ũ, ³¹ n laasun sún wari dɔmma à n da yān gbēdena pā ke fīnabona n zīdane yā musuro. Baa, tó Dikiri yā mana kènne, ñ tó makū n z̀b̀bleri ma yā ḡɔ dɔngu.

³² Akū Dauda pì Abigailine: Ò Dikiri Isarailanɔ Luda sáabu kpá, zaakū à n zĩ ñ damale gbāra. ³³ Ma n sáabu kpà se kũ lédamma kũ n ma gbao, zaakū m̀k̄ōmme n kpamene gbāra, akū mádi gbē de ma m̀ra kámma ma zīdanero. ³⁴ Tó abirekūnlo, kũ Dikiri Isarailanɔ Luda kũ à ḡimene mà yā vāni kenneo, tó ndi wā n su n damale yāro, de gu ni dɔ Nabala négōgbē kearo. ³⁵ Akū Dauda pó kũ Abigaili s̀oare s̀i à pì: Ñ ká be aafia. Ma n yā mà, ma yodaado kènne.

³⁶ Kũ Abigaili kà Nabala kīnaa, à è àten pó ble lán kína bà. A pɔ kè nna, à wē gbè à kà. Akū a nanɔ pì dí lé bo à yāke òne, bee fítiro, ari gu ḡe à d̀o. ³⁷ Kũ gu d̀, wē wère Nabalaa, akū a nanɔ yā kũ à kèe pì òne. Akū swèe kèagu, à g̀ò lán gbèe bà. ³⁸ Kũ à kè lán gɔrɔ kuri taka bà, akū Dikiri g̀ò t̀a, à g̀a.

³⁹ Kũ Dauda Nabala gana baaruu mà, à pì: Ò Dikiri kũ à zè kũmao sáabu kpá, à wé'i kũ Nabala dàma b̀mene. À ḡimene mà yā vāni ke, akū à tò Nabala vānikenaa wì a zīda musu. Abire gbera Dauda gbēnɔ z̀i Abigailia ò one á ye à a sé nɔ ũ. ⁴⁰ Kũ Dauda ìbaa pìnɔ kà Abigaili kīnaa Kameli, ò pìne: Dauda mé à ó zĩmma, à ye à n sé nɔ ũ. ⁴¹ Akū

à fùtè à kùtè à a m̀i p̀ètè à p̀i: A z̀òbleriin ma ũ, ma soru k̀è mà a dikiri ìbanò gbá pípiínne. ⁴² Akū à fùtè à dì zaakia g̀òno. A no gbẽ z̀ìkerino g̀èe kãao gbẽnòn sooro. Ò dà zén kũ Dauda z̀ìrinò, akū à g̀ò a no ũ. ⁴³ Dauda Yezèrili gbẽ Ainòama kũna no ũ do. Ní pla ní pínki a nonome. ⁴⁴ Solu a né Mikala kũ à de Dauda no ũ yá kpà Laisi né Palatieli, Galimu gbèa.

26

Dauda gina Solu denaai gèn plade

¹ Zifidenò g̀èe ò Solu lè Gibèa ò p̀ine: Dauda utena Akila s̀ìsìgerèei kũ aredoona Yesimò. ² Akū Solu g̀èe Zifi s̀èntè kũ Isaraila z̀ìkarino gbẽnòn wàa g̀ero, òten Dauda wete ò a de s̀èe pìn. ³ Solu bùraa kàtè zé sare Akila s̀ìsìgere kũ à aredoona Yesimò, akū Dauda kú sèn. Kũ à mà Solu ten p̀èteai, ⁴ akū à gu'asirigwarino z̀ì, akū à d̀ò sà kũ Solu kà. ⁵ Akū Dauda fùtè à g̀èe gu kũ Solu bùraa kàten. À Solu kũ a z̀ìkarino gbẽ z̀òkò Nere né Abanao wuteki è. Solu wutena bùraan, a gbẽnò kàtè ò likai. ⁶ Akū Dauda Iti buri Aimèleki kũ Zeruya né Abisaio là à p̀i: Dí mé ani gé kũmao bùraa pìn Solu kĩnaa? Akū Abisai p̀ine: Makū mé mani gé kũnwo. ⁷ Kũ Dauda kũ Abisaio lootè gbẽ p̀inoi gwãani, akū ò Solu è wutena, àten i o bùran, a sári petena a m̀iii. Abana kũ a gbẽnòn wutena ò likai ní pínki.

⁸ Akū Abisai p̀i Daudanè: Luda n ibere nãnnè n oĩ gbàra. Ǹ tó mà a z̀ò kũ sário mà a nakõa kũ z̀iteo. Mani a z̀ò g̀èn dome, adi ke g̀èn planlo. ⁹ Akū Dauda p̀ine: Ǹsun a dero. Dí mé ani f̀ò à ò na kína kũ Dikiri

kàa à bo pãa? ¹⁰ Akū Dauda èra à pì: Dikiri kun! Dikiri mé ani gò t̄sa à ga, tó a ḡr̄o p̄apa kes̄o à gà z̄lan. ¹¹ Kai! Dikiri sún tó mà ɔ na kína kũ à kàaro. Ò gé ò sári kũ à kú a m̄ii sé kũ a í loo ò táo. ¹² Dauda sári kũ í lo kũ à kú Solu m̄iiio sè, akū ò tàò. N̄ gb̄eke dí n̄ ero, ò n̄ yã d̄õro, òten i o n̄ pínki. N̄ gb̄eke dí vuro, zaakū Dikiri mé à tò i z̄k̄õ d̄ànla.

¹³ Kū Dauda bikū guvute bara dire kpa, akū à zè s̄is̄i musu z̄az̄a, gu yàasa dana n̄ dagura. ¹⁴ Akū à lé zù Abanai kũ a gb̄ẽo à pì: Abana yooo! N̄ ȳitenan yá? Abana wèa à pì: Dí mé àten lé zu kínaii? ¹⁵ Dauda p̄ine: Ḡõsa gb̄aname n̄ ũroo? Gb̄eke kà lán n̄ bà Isarailano b̄usun̄n yá? Gb̄eke sù n̄ dikiri kína de. Bó yã mé à tò n̄di a d̄ákp̄aroo? ¹⁶ N̄di yã ke a zéaro. Ma s̄i kũ Dikirio a ka ganame, zaakū ádi á dikiri kína kũ Dikiri kà d̄ákp̄aro. N̄ gwa! Kína sári kũ a í lo kũ à kú a m̄iiio kú máme? ¹⁷ Solu Dauda kòtoo d̄õ, akū à pì: Dauda ma né, n̄ kòtoon gwe yá? À wèa à pì: Ma dikiri kína, ma kòtoome. ¹⁸ Dauda èra à pì: Bó yã mé à tò ma dikiri ten p̄ete makū a z̄òblerīīīi? Bón ma k̄e? Bó taarin ma k̄e? ¹⁹ Ma dikiri kína, n̄ s̄ã kpá makū n̄ z̄òbleri yã sà. Tó Dikiri mé à n̄ suu k̄ema, à ma sa'ona gb̄i ma. Tó bis̄asirin̄ome s̄õ, Dikiri láari kēm̄ma, zaakū ò p̄ema ò ma bo Dikiri gb̄ẽo té, ò pì mà gé do t̄ananoime. ²⁰ N̄sun tó ò ma de z̄à kũ Dikirioro. Isarailano kína bò, àten k̄õk̄õ f̄it̄inna wete à de, lákū òdiḡõ pé d̄õa s̄is̄ino musu nà. ²¹ Akū Solu pì: Ma durunna kè. Ma né Dauda, n̄ era n̄ su. Mani wari d̄omma dorõ, zaakū n̄ ma w̄end̄ii bèere d̄õ gb̄ara. Ȳapurame, ma ȳõnk̄oyã kè, ma z̄ã yãa manamana. ²² Akū Dauda p̄ine: N

sárin dí. Ñ tó n ìbanɔ doke bikū à mó à sí. ²³ Dikiri dì fīna bo baadinε a manakεna kū a nánio musu. Dikiri n namεnε ma ɔĩ gbāra, ama mádi we mà ɔ nàmmaro kū Dikiri mé à n ka kín yāi. ²⁴ Lákū ma n wëndii bèereε dè gbāra nà, Dikiri ma wëndii bèereε dō lε, à ma sí yā vāni sīnda pínkia. ²⁵ Akū Solu pìne: Luda arubarika dangu ma né Dauda. Īni yā zōkō ke, n mì nigō dana íla. Kū Dauda tà, akū Solu tà bε.

27

Dauda kunna Filisitininɔ būsun

¹ Dauda laasun lè à pì: Solu ni ma de zīkea. Tó mádi bàa lé ma ta Filisitininɔ būsunlo, ani bo kūmao nnaro. Tó ma bàa lè, Solu ni ma wεtena tó, mani bo a ɔĩ. ² Akū Dauda fùte à gèε Gata kína Akisi, Maɔku né kīnaa. Gbēnɔn wàa aakōnɔ gèε kāao. ³ Akū Dauda kū a gbēnɔ vùte Gata kū Akisiɔ, baadi kū a bedenɔ. Dauda kú gwe kū a nɔnɔ gbēnɔn pla, Yezεrili gbē Ainɔama kū Kameli gbē Abigaili kū à de Nabala nɔ ũ yāo. ⁴ Kū ò ò Solunε Dauda bàa lè à tà Gata, adi pétei doro.

⁵ Dauda pì Akisinε: Tó ma n pɔnna è, ñ ma gba zé mà vutε gukea n lakutunɔ doke gūn. Makū n zòbleri má ye màgō kú kūnwo n wéranlo. ⁶ Zī birean Akisi Zikilaga kpàa, akū à gò Yudanɔ kínanɔ pó ũ ari kū a gbārao. ⁷ Dauda kunna Filisitininɔ būsun kà wè do kū mɔ siikō.

⁸ Akū Dauda kū a gbēnɔ gèε ò lète Gesurunɔa kū Gizinɔ kū Amalekinɔ. Gbē pìnɔn kú būsuu pìn zaa zīme bona zaa Suru ari à gèε pé Misilaa. ⁹ Tó Dauda zīi blè būsuu pì lakutunɔa, àdi gōgbē ke nɔgbē ke tó bēnero, sãnɔ kú zùnɔ kú zaakinɔ kú lakuminɔ kú

pókasanɔ àdi nakša. Tó à tà, àdi gé Akisi kīnaa. ¹⁰ Tó Akisi a là gu kū à lèten gbēnɔa gbāra, Dauda dī pinε a ge Negεvi būsun, Yudanɔ ke Yeramεeli burinɔ ke Keninɔ kīnaame. ¹¹ Dauda dī gōgbē ke nɔgbē ke tó bēne ò su kāao Gataro, zaakū àten pi: Gbēke ni ó kɔrɔmɔtɔ ke à pi dera ma kè nàn dí. Len àdigō ke le gɔrɔ kū à kú Filisitininɔ būsun. ¹² Akisi Dauda náani kè à pì a zīdanε: Isarailanɔn ye a kāiro. Anigō de ma zòbleri ūme gɔrɔ sīnda pínki.

28

Solu kū nɔgbē wedekūnnade gèsisiriio

¹ Gɔrɔ birenɔa Filisitininɔ n zīkarinɔ kàkara, ò ye ò gé ò zī ká kū Isarailanɔ. Akū Akisi pì Daudanε: Asa n dō kū mɔkōn kū n gbēnɔ áni gé kūmao zī ká kó? ² Akū Dauda pinε: Tò, ïni e sà lákū makū n zòbleri mani ke nà. Akū Akisi pinε: Tó lemε, mani n ke ma dākpāri ū ari gɔrɔ sīnda pínki.

³ À sù à lè Samuēli gà, Isarailanɔ kàkara n pínki, ò sɔ dè a ga yā musu, akū ò a vī a be wēten Rama. Solu pè wedekūnnadenɔa kū gèsisirinɔ Isarailanɔ būsun. ⁴ Kū Filisitininɔ kō kàkara, ò sù ò bùraa kàte Sunεmu. Akū Solu Isarailanɔ kàkara n pínki, ò bùraa kàte Giliboa. ⁵ Kū Solu Filisitini zīkarinɔ è, vīna a kū, swēε kèagu manamana. ⁶ À gbèka Dikiria, akū Dikiri dí wea nana gūn ke kū Urimuo ke annabinɔ gāiro. ⁷ Akū Solu pì a ìbanɔnε: À nɔgbē wedekūnnade gèsisiri ke wεtεmεnε, de mà gé mà yā gbekaa. Akū ò pinε: Nɔgbē wedekūnnade gèsisiri ke kú Endɔ.

⁸ Akū Solu a zīda lītē à pókasa pāndenɔ dà, akū à gèè à nɔgbē pìi lè gwāani, a gbēnɔn planɔ tēi. À pìnē: Ñ tó n tāna su n gè kū mani a tó onne sísimene. ⁹ Akū nɔgbē pìi pìnē: Ñ dō sānsān yā kū Solu kè. À a bùsu zé zè wedekūnnadenɔne kū gèsisirinɔ. Bó yā mé à tò nten tankute kpákpamene de ò ma deε? ¹⁰ Akū Solu la dànē kū Dikirio à pì: Ma sì kū Dikirio oni wari dɔmma yā dí musuro. ¹¹ Akū nɔgbē pìi pì: Gè kpaten mà sísinneε? À pì: Samuēli gèεme. ¹² Kū nɔgbē pì Samuēli è, à wiki pūtā à pì Solune: Mókōmme Solu ūu? Bóyāin n ɔndō kèmenεε? ¹³ Akū kína pìnē: Ñsun tó vīna n kūro. Bón n èe? À pìnē: Gyāwānden ma è, àten bo zīten. ¹⁴ Solu a là à pì: À kè derameε? À pìnē: Mare zī ke mé àten su, à arukīmba dana. Akū Solu dè kū Samuēlime, akū à kùte à wùte a gbereε. ¹⁵ Akū Samuēli a là à pì: Bóyāin n wari dɔma, kū n ma sisi? À wèa à pì: Ma warikena zókɔ ème. Filisitininɔ mé ò sù zī ká kūmao, akū Luda kpe lìmenε. Àdi wema annabi gāi ke nana gūn doro. Abire yāin ma n sisi. Ñ omene lākū mani ke nà. ¹⁶ Samuēli pìnē: Dikiri kpe lìnne à gò n ibere ū, akū n su nten yā gbekama šō bi? ¹⁷ Dikiri kènne lākū à dàmenε ma ònne nà. À n bo kpatan à n gbédake Dauda kàn. ¹⁸ Dikiri abirekū kènne gbāra, kū ndi a yā maro yāime. Ndi pɔfē pāsī kipanε Amalekinɔaro. ¹⁹ Dikiri ni Isarailanɔ kū mókɔnwo kpá Filisitininɔame. Mókɔn kū n négɔgbēnɔ nigō kú kūmao la zia. Dikiri ni Isaraila zìkarinɔ kpá Filisitininɔa. ²⁰ Samuēli yā pìi tò vīna Solu kū manamana, akū à lète a gbereε

sòrɔɔ gònɔ. A gbāna làka, zaakū adi póke ble gɔɔ birea ke gwāani kūaro.

²¹ Kū nɔgbē pìi sù Solu kīnaa, à è swèè kèagu manamana, akū à pìne: Makū n zòbleri ma n yā mà, ma a zīda kari kè, ma yā kū n òmene kè. ²² Ñ n zòbleri yā ma sà. Ñ tó mà póbale ditenne n ble, de ñ gbāna kū ñ da zén. ²³ Akū Solu gi à pì: Mani póblero. Kū a ìbanɔ nàkaraa lèlè kū nɔgbē pìio, akū à ñ yā mà. Akū à fùte zīte à vùte gádoa. ²⁴ Nɔgbē pìi zù bòrɔ mèkpana vī bàdɔna a bea. À gèè à dè gònɔ, akū à flawa sè à dè, à burodi futenasari kèò. ²⁵ À dīte Solune kū a ìbanɔ. Ò blè, akū ò fùte ò tà gwāani birea gònɔ.

29

Filisitini kīnɔ Dauda gbarɛna Zikilaga

¹ Filisitininɔ ñ zīkarinɔ kàkara Afeki, akūsɔ Isarailanɔ bùra kú Yezèrili ísèbokia. ² Filisitini kīnɔ ten gète kū ñ zīkari gānɔ, ñ kenɔ gbēnɔn basɔɔɔro, ñ gā kenɔ wàa sɔɔɔro. Dauda kū a gbēnɔ té ñ kpɛ kū Akisio. ³ Akū Filisitini kīna pìnɔ Akisi là ò pì: Eberu dínɔ sɔ bi? À wèmma à pì: Daudan dí. Isarailanɔ kīna Solu ìba kemɛ yā. À gɔɔ pla kè kūmao. À kú kūmao de wè dola. Naana zaa gɔɔ kū à sù ma kīnaa ari gbāra, mádi yāke earo. ⁴ Akū kīna pìnɔ pɔ fè kāao ò pì: Ñ gōgbē pì gbarɛ à tá gu kū n kpàawan. Ani le à gé kúoo zīlanlo, de àsun bo ó kpɛ gwero yāi. Deran ani le à ke nna kū a dikiriio nà, tó adi ke à tà kú ó gbēkenɔ mīio baasiroo? ⁵ Dauda kū ò lèè sì ò ũ wà a yā musun gweroo? Kū ò pì:

Solu gbě̀nɔ̀ dèdè wàa sɔ̀sɔ̀ro,
Dauda sɔ̀ mèn dúbu leu ũgbangba.

⁶ Akū Akisi Dauda sisi à pìne: Ma sì kū Dikirio n kemeɛe gbē mana ũme, n gena kūmao zìlan kèmeɛe nna, zaakū naana zaa ɔ̀ro kū n su ma kīnaa ari gbāra, mádi yāke emmaro. Ama n yā dí ke ó kínanɔ̀ero. ⁷ N̄ era n tá kū aafiao de ñsun yāke ke à keńe ñiro. ⁸ Akū Dauda Akisi là à pì: Bón ma kèe? Naana zaa ɔ̀ro kū ma su n kīnaa ari gbāra, bón n èmaa? Bóyāin mani gí gé mà zì ká kū ma dikiri kína iberenɔ̀oro? ⁹ Akū Akisi pìne: Má dɔ̀ kū n manameɛe lán Luda malaika bà, ama ó kínanɔ̀ pì ñsun gé kūoo zìlanlo. ¹⁰ Tó gu dè, n fute kɔ̀nkɔ̀nkɔ̀ kū n dikiri Solu zòbleri kū ò sù kūnwɔ̀, à tá. ¹¹ Akū Dauda fute kɔ̀nkɔ̀nkɔ̀ kū a gbě̀nɔ̀, òten tá Filisitininɔ̀ b̀sun. Filisitininɔ̀ sɔ̀ ò gèe Yezerili.

30

Dauda Amalekinɔ̀ kakatɛnaa

¹ Dauda kū a gbě̀nɔ̀ kà Zikilaga a ɔ̀ro aakɔ̀de zĩ. À sù à lè Amalekinɔ̀ sù ò lète Negevi b̀suua kū Zikilagao n̄ kpe. Ò lète Zikilagaa ò té s̄a. ² Ò nɔ̀gbē kū ò kú gweno kùkū, nénɔ̀gbě̀nɔ̀ kū nɔ̀gbē zòkɔ̀n̄ n̄ pínki. Odi n̄ gbēke dero, ò n̄ s̄ete ò tà kúnwo. ³ Kū Dauda kū a gbě̀nɔ̀ kà n̄ be w̄eten, ò è ò té s̄a ò n̄ nɔ̀gbě̀nɔ̀ kū n̄ négɔ̀gbě̀nɔ̀ kū n̄ nénɔ̀gbě̀nɔ̀ kùkū ò tà kúnwo. ⁴ Akū Dauda kū gbē kū ò kú k̄aonɔ̀ wiki lè ò s̄o dè ari n̄ gbāna làka, ari odi f̄ ò s̄o dè doro. ⁵ Ò Dauda nɔ̀nɔ̀ kùkū ò tà kúnwo n̄ pla Ainɔ̀ama kū Abigailio. ⁶ Dauda wétamma è manamana, zaakū òten pi ò a pápa kū gbèe ò de. N̄ gbē s̄inda pínki

nèsee yàka n̄ négōgbēnō kū n̄ nēnōgbēnō yā musu. Ama Dauda gbāna è Dikiri a Ludaa, ⁷ akū à pì sa'ori Abiatane: N̄ mós kū n̄ uta lokommao. Kū à gèeone, ⁸ akū Dauda yā gbèkao Dikiria, à a là à pì: Mà péte gbānamōnnerii pìnōi mani n̄ le yá? À pìne: N̄ péteńyĩ, ĩni n̄ le n̄ n̄ gbēnō m̄i sí. ⁹ Akū Dauda dà zén kū gbēnōn wàa aakōnō. Kū ò kà Beso swai, gbēkenō gò gwe. ¹⁰ Gbēnōn wàa donō gbāna làka, odi f̄s ò bikū swa p̄iario, akū Dauda bikū, à té n̄ gbèei kū gbēnōn wàa planō.

¹¹ Ò Misila gbēke è s̄ente, akū ò gèe k̄ao Dauda k̄inaa. Ò p̄oble kp̄aa à blè, ò í kp̄aa à m̄i. ¹² Akū ò kaka né kori kp̄aa kū geepi k̄araao m̄en pla à sò. Akū a m̄e sù, zaakū à kè f̄anantē aakō gwāani aakō p̄oblesari ímisari. ¹³ Akū Dauda a là à pì: Dí gbēme n̄ ũu? N̄ bo m̄ámee? Akū Misila gbē p̄i pì: Amaleki zòon ma ũ. A ḡrō aakōden dí, ma dikiri p̄a kp̄amai kū maten gyá ke yāi. ¹⁴ O letē Negevi b̄usuame, gu kū K̄eretinōn kun kū Yudanō kū Kalēbu burinō, akū ò té s̄ō Zikilagaa. ¹⁵ Akū Dauda a là à pì: ĩni f̄s n̄ gé kūmao gbē p̄inō k̄inaa yá? À wèa à pì: Tó n̄ s̄imene kū Ludao kū ĩni ma dero, tó ĩni ma kp̄a ma dikiriario, mani gé k̄unwo n̄ k̄inaa.

¹⁶ Akū à gèe k̄ao. Kū ò kà, ò n̄ lé, ò f̄ākōana gu s̄inda p̄inkia, òten p̄ó ble òten í mi, òten p̄onna ke p̄ó z̄ōkō kū ò s̄ete Filisitini b̄usunnō kū Yudanō b̄usuuo yāi. ¹⁷ Akū Dauda s̄i n̄ té à n̄ d̄ede naana zaa òkōsi ari gu ḡe à d̄ò òkōsi. N̄ gbēke dí boki lero, séde kefenna gbēnōn wàa pla kū ò d̄i lakumia ò bàa lènō baasiro. ¹⁸ Dauda gbē kū Amalekinō n̄ k̄ūkūnō m̄i s̄i n̄ p̄inki kū a n̄nō n̄ pla. ¹⁹ N̄ gbēke dí s̄āsāro, né

fítì gbě zókò, négògbě̀nò kù nénògbě̀nò ń pínki. Bee pò kù ò sètènò, Dauda èra à pò pìnò s̀ì pínki. ²⁰ À sã̀nò kù zùnò nàkò̀a, akù a gbě̀nò pòkàde pìnò kpán'are kè ò pì: Dauda pónòn dí.

²¹ Akù Dauda kà gbě̀nòn wàa do kù ń gbãna làka odi fò ò gèe kãaoro ò gò Beso swainò kĩnaa. Ò b̀̀te ò dàale kù gbě̀ kù ò kù kãaonò. Kù Dauda nànyĩ, à fò kpámma, ²² akù gbě̀ pásĩ gaavude kù ò té Daudainò pì: Lákù odi gé kùooro nà, óni pò kù o sìnò ke kpámmaro, tó adi ke ń baadi nanò kù a nénò baasiro. Ò ń sé ò tá kùńwo. ²³ Akù Dauda pì: Oi! Ma gbě̀nò, àsun ke le kù pò kù Dikiri kpàwánòro, zaakù à ó dákpa à gbãnamònneri kù ò lètewánò nàwèrè ó ń. ²⁴ Gbèke ni yã kù a ò díkĩna síro fá. Gbè kù ò gò òtèn pónò dákpanò baka nigò dokònò kù gbè kù ò gèe zìlannòmè. Óni kpaatetekònè leelelele. ²⁵ Kù Dauda yã pì dítè, akù à gò doka ù Isarailanòne zaa zĩ birea ari kù a gbãrao.

²⁶ Kù Dauda kà Zikilaga, à pò kù à s̀ì kenò kpàzã Yudanò bùsu gbè zókò kù ò de a gbè̀nna ùnòne à pì: Gba kù a è pò kù o s̀ì Dikiri iberenòaa gūnnòn gwe. ²⁷ À kpàzãńne Beteli kù Ramò Nεgevio kù Yatio ²⁸ kù Aroao kù Sifimò kù Esetemòao ²⁹ kù Rakalao kù Yerameli buri wètènò kù Keni wètènò ³⁰ kù Ɔ̀m̀ao kù Borasão kù Atakao ³¹ kù Eblònuo kù gu kù Dauda kurèn kù a gbè̀nò pínki.

31

Solu gana kù a négògbě̀nò

¹ Filisitininò z̀ì kà kù Isarailanò, akù Isarailanò bàa lèńne ari ń daside gàga Giliboa s̀ìsìgerèi.

² Filisitininɔ pète Solu kũ a négɔgbẽnɔi, akũ ò a né pìnɔ Yonatã kũ Abinadabuo kũ Malakisuaoo dède. ³ Zì kũ òten ká Solu sare pāsī kũ, akũ kàzurinɔ a pà, à kìnna manamana. ⁴ Akũ à pì a zìkapɔnɔseriine: Ì n fēneda woto ì ma zō ì ma deo. Tó lenlo, gyɔfɔɔde dínɔ ni ma zō ò fāai bo kũmao. Akũ vīna a zìkapɔnɔserii kũ, adi weiro, akũ Solu a fēneda sè, à a zīda ò'oaala. ⁵ Kũ a zìkapɔnɔserii è à gà, akũ à a zīda ò'ò a fēneda se à gà. ⁶ Len Solu kũ a négɔgbē gbẽnɔn aakɔ kũ a zìkapɔnɔseriio kũ a gbẽnɔ gàga lēle le zī dokɔnɔ pīa ñ pínki.

⁷ Kũ Isaraila kũ ò kú guvuten gwenɔ kũ ñ gbē kũ ò kú Yoda bara direnɔ è ñ zìkarinɔ bàa lè, akũsɔ Solu kũ a nénɔ gàga, ò bàa lè ò ñ wēténɔ tò gwe, akũ Filisitininɔ sù ò vùten. ⁸ Kũ gu dò, akũ Filisitininɔ sù òten pónɔ bɔte gbē kũ ò gáganɔa, akũ ò Solu kũ a né mèn aakɔ pìnɔ gènɔ è katena Giliboa sīsigerēi. ⁹ Akũ ò Solu mīi zō ò a gɔkebɔnɔ bòtea, akũ ò gbẽnɔ zì ò a baaruu kpàkpa Filisitininɔ bùsu gu sīnda pínkia kũ ñ tãnakpenɔ. ¹⁰ Ò a gɔkebɔnɔ kàte tãna kũ òdi pi Asatore kpén, akũ ò a gèe lòko Betesã bīnia.

¹¹ Kũ Yabesi Giliadadenɔ yã kũ Filisitininɔ kè Solune pīi mà, ¹² akũ ñ gōsa gbānanɔ fùte ñ pínki ò tá gwāani ò zī birea, ò Solu kũ a nénɔ gènɔ kīpa Betesã bīnia, akũ ò tào Yabesi ò té sòmma gwe. ¹³ Ò ñ wánɔ sète ò vī sãma lí gbáru Yabesi gwe, akũ ò lé yī gɔɔ supplá.

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3